

Убайд Раҷаб

ҶОНИ БОБО

Душанбе
“Адиб”
2016

ББК 84 Точик 7-4-5
P-48

Мухаррир *Наср Бобои Сарфароз*

P-48 **Убайд Рачаб. Чони бобо.** (*Маҷмӯаи шеърӯ қиссаҳо барои бачаҳои хурд ва миёнаи мактабӣ*) – Душанбе, “Адиб”, 2016, 128 сах.

Убайд Рачаб аз ҷумлаи дӯстдоштатарин шоири бачаҳо буд, ки вақти зиёди худро бо армуғонҳои шаккарин – шеърӯ тарона, қиссаву дostonҳои ҷаззоб дар ҳалқаи хаводорони хурдсолар, меғузaronид. Дар ин мулоқотҳо чи бобову чи набераҳо хушҳолу мамнун гардида, суҳбату шеърхонихояшон соатҳо қаймоқ мебастан.

Дӯстони ҷавон, дар ин китоб, ки ҳолол шумо дар даст доред, беҳтарин шеърӯ қиссаҳои бобои азизу хушғуфторатон гирд оварда шудаанд. Марҳамат, бихонеду ҳаловат баред.

ISBN 978-99947-2-460-4

© Нашриёти «Адиб», 2016

ДИЛАКАМ МЕКУШОЯД

Булбул ғазал мехонад,
 Дилакам мекушояд.
Барг нам мерезонад,
 Дилакам мекушояд.
Абри гузар медавад,
 Дилакам мекушояд.
Сабза мурғак меравад,
 Дилакам мекушояд.
Чўпон садо мекунад,
 Дилакам мекушояд.
Рама чаро мекунад,
 Дилакам мекушояд.
Дехқон замин меронад,
 Дилакам мекушояд.
Досак лона мемонад,
 Дилакам мекушояд.

Модарам нон мебандад,
Дилакам мекушояд.
Чашми сахар механдад,
Дилакам мекушояд.

МАНУ МАҲТОБ

Маҳтоб дар сари кӯх,
Маҳтоб дар оби чӯ,
Бо маҳтоби оби чӯ
Ман даст шустаму рӯ.

Додарам дасту рӯ шуст,
Бо маҳтоби оби чӯ,
Хоҳарам дасту рӯ шуст,
Бо маҳтоби оби чӯ.

Сӯи ман аз тори кӯх,
Аз миёни оби чӯ,
Хандон-хандон ниғаҳ кард
Ду маҳтоби хандонрӯ.

Баъд аз он то пагоҳӣ
Рафтем мо хама хоб:
Ман дар кату ду маҳтоб
Рӯи кӯху байни об.

ТИРУКАМОН РҶИ БОМ

Тирукамон рӯи бом,
Рӯи бомаки бобом,
Боми бобом зери ҷар,
Зери ҷари оҳупар,
Рӯи ҷар роҳи гузар,
Роҳе то боми камар.

Тирукамони ранга,
Оташе беаланга,
Ранга боми бобоям,
Бар бом мебароям,
Рӯи Чаман ранга аст,
Ду рӯи ман ранга аст.

Тирукамон пул барин,
Як саракаш дар замин,
Як саракаш дар ҳаво
Биё, Чаман, бинех по,
Ҳарду тамошо равем,
Сӯи фалакҳо равем.

ДЕҲИ МО САҲНИ КОР АСТ

Деҳа надорад ором
Аз субҳ то дари шом.

Кори деҳа бисёр аст,
Дасти ҳама ба кор аст:

Яке сӯи пуштаҳо
Рамаро барад чаро.

Об яке мемонад,
Тут яке таконад.

Пухтаст донаи чав,
Яке машғули дарав.

Яке бар тори ғарам
Банди нав мекунад зам.

Яке хирман мекӯбад,
Яке хирман мерӯбад.

Яке қаҳ мекашонад,
Яке замин меронад.

Яке бар рӯи девор,
Лой гузораду хор.

Яке монад забаррав
Бар чӯби хонаи нав.

Яке чома медӯзад,
Яке сабақ омӯзад...

Кори деҳа бисёр аст,
Деҳи мо саҳни қор аст.

Қасе агар бекор аст,
Ҳама аз ӯ безор аст.

ХОНАҲОИ ДЕҲИ МО

Бо хандаи офтоб
Деҳа мехезад аз хоб.

Дарҳояш чун шавад боз,
Пур мешавад аз овоз.

Дар синаи танги кӯх
Бинӣ дунёи шукӯх.

Хонаҳо пасту баланд
Рӯи ҳам истодаанд.

Ранги бору сарборанд,
Болои ҳам саворанд.

Пушт ба ҳам ниҳода,
Китф ба китф дода.

Аз рӯи оби равон
То кӯчаи Қаҳқашон...

Дар мағзи кӯҳсорон
Бар ҳамдигар чун касон,

Тақя хонаҳо доранд,
Бо тақя бақо доранд.

БОҒИ ТОРИ ШАХ

Дарахте дар тори шах,
Дархте дар рӯи чар,
Бо меваҳои рах-рах
Тобон дар пеши назар.

Чор тараф чару чӯ,
Чор тараф шаху шах.
Широсо аз хама сӯ
Равон обаке чун ях.

Печида бар-бари шах
Ба боғ ояд чӯи об.
Бар боғаки тори шах
Ҳусн диҳад беҳисоб.

Сурху сафеду кабуд
Чашму дилро мебаранд.
Себу олуи мурӯд
Зинати шохи баланд.

Шоҳаки ғарқи мева
Чор тараф нишеб аст.
Бо меваю шохи хам
Боғаки мо базеб аст.

ЯК ПОРА КАҲКАШОН

Чодар кашид шаб,
Шуд чашми рӯз кӯр,
Тобид теғи кӯҳ
Чун шонаи шутур.

Пайроҳи качмакач,
Бо кӯю бому дар,
Бо долу бо дарахт,
Бо зову сою чар.

Бо сабзаҳои боғ,
Бо мавчи оби рӯд,
Якбора нопадид
Аз роҳи дида шуд.

Мехост шаб барад
Оҳиста бар гулӯ,
То субҳ деҳаро
Чун аждаҳо фурӯ.

Лекин зи китфи кӯх
Хандид моҳтоб,
Акси нигоҳи маҳ
Афтид рӯи об.

Аз хонаҳо шуданд
Берун ситорагон,
Тобид дар замин
Аксе аз осмон.

Чун дар само чароғ
Дар деҳа дар гирифт,
Бигрехт шому субҳ
Деҳро ба бар гирифт.

Бар деҳа бозгашт
Зебу фару шукӯҳ...
Як пора Қаҳқашон
Тобид байни кӯх.

ШҰЪЛАЕ ЛАҒЗОН ОМАД

Аз сари куллаи кӯҳ
Вақти сапедадамон,
Поён сӯи деҳ омад
Шуълае лағзон-лағзон.

Нигаҳ ба рӯи деҳ кард,
Деҳа буд сармасти хоб,
Пеш ба худ раҳ гирифт
Рӯ-рӯи соҳили об.

Аз лаби об бар боғ
Шуъла осон даромад,
Аз бари боғ бар роғ
Шуъла шодон баромад.

Бар гардани буттаҳо
Шадда шуд, овезон шуд,
Рӯ-рӯи хоки сиёҳ
Зарра-зарра резон шуд.

Сӯи гулу сабзаҳо
Оҳиста шуъла хам шуд,
То бинад акси худро,
Равшан рӯи шабнам шуд.

Шабнами софу шуъла
Фурсате бо хам омехт,
Дона шуд донаи нам,
Дар пой сабзаҳо рехт.

Хурӯс аз сари девор
Бол заду садо дод...
Субҳ ба сӯи деҳа
Бо табассум лаб кушод.

БЕГОҲ

Садо пасу пеш омад,
Аз ҷониби пул омад,
Бо омад-омади шом
Дар деҳа ғул-ғул омад.
Аз сӯи ҷӯча омад,
Аз сӯи кӯча омад.
Чангу ғубори деҳа
Чун абр гашт боло,
Яксара оромӣ рафт
Аз деҳи ороми мо...
Рӯз ба поён расид,
Пода омад аз чаро.

ЧИЛЧАШМА

Чил чашмаи беғубор,
Чил чанори соябор.
Чил чашма сар мезанад
Аз домани чил чанор.

Чил чашмаи хурӯшон,
Чил ҷӯи ширинзабон,
Метападу метапад,
Ранги чил раги ҷӯшон.

Чил чашмаи беназир,
Акси чил осмон аст,
Об нею чӯи шир.
Аз чил чашма равон аст.

Чил чашмаи булӯрӣ
Мисли чил шадда марҷон,
Дар рӯи синаи кӯх
Дона-дона овезон.

Чил чашма оби равон,
Чил кокули парешон,
Монанди обшорон
Бар дӯши кӯхсорон.

Чил чашма пур-пури гул,
Кӣ майли чидан дорад?
Чил чашма пури моҳӣ
Кӣ майли дидан дорад?

Оби рӯи себарга,
Себарга рӯ-рӯи об.
Дар ду бари Чилчашма
Себарга меравад хоб.

Чил чашма, чил оина –
Оинаи мусаффо...
Чил чашма не, деҳи мо
Дорад чил чашми бино.

ШАРШАРА

Ба тамошои шаршара ҳар рӯз
Меравам ҳамраҳи рафиқонам.
Беҳ аз ин ҷой ҷой то ба ханӯз
Зодаи кӯҳаму намедонам.

Мезанад сар ба санг оби соф,
Реза-реза дубора мешорад.
Ба сари сабзаи майсаи атроф
Мисли борони майда меборад.

Медамад мисли шир пеши назар,
Мефарояд ба тангно бо шаст.
Аз сари кӯҳ то ба пой камар
Бейбо мечаҳад чу оҳуи маст.

Сар ниҳад то ба пеши пой деҳа,
Медавад обаки сафед чу мор.
Баҳя дӯзад ба чайби чоки дара
Мавҷ бар дӯши мавҷ гашта савор.

ГЭС дорад сафою нур аз он,
Ҳавасовар табиати дара аст...
Ҳамаи зебу зинати деҳамон
Аз ҳамин оби софи шаршара аст.

МОДАРИ ҶОНИ МАН

(Суруд)

Бар сари қуллаат
По намонад саҳоб,
Қуллаи кӯҳи туст
Ошёни уқоб.

Нақарот:

Эй Ватан, эй Ватан,
Модари ҷони ман.
Ҷони ман, ҷони ман,
Тоҷикистони ман.

Зинати сад чаман
Оби беҳоби туст.
Роҳати ҷони ман
Қатраи оби туст.

Нақарот:

Эй Ватан, эй Ватан,
Модари ҷони ман.
Ҷони ман, ҷони ман,
Тоҷикистони ман.

Дӯст дорам ба чон
Хоку оби туро,
Боду борони ту,
Офтоби туро.

Нақарот: Эй Ватан, эй Ватан,
Модари ҷони ман.
Ҷони ман, ҷони ман,
Тоҷикистони ман.

Хонаи меҳри ман
Синаи поки туст.
Решаи ҷони ман
Дар дили хоки туст.

Нақарот: Эй Ватан, эй Ватан,
Модари ҷони ман.
Ҷони ман, ҷони ман,
Тоҷикистони ман.

МУЛКИ МЕҲРУБОН

(Суруд)

Чашмаҳои туст
Чашмаи мадор,
Қуллаҳои туст
Қуллаи виқор.

Нақарот: Мулки меҳрубон,
Нури дидагон.
Тобу ҳам тавон,
Ҷон ба ҷои ҷон.

Аз барои ман
Бас ягонаӣ,
Модари манӣ,
Ҷовидонаӣ.

Нақарот: Мулки меҳрубон,
Нури дидагон.
Тобу ҳам тавон,
Ҷон ба ҷои ҷон.

Қимат аз зар аст
Резасанги ту.
Тӯтиёи чашм
Гарду чанги ту.

Нақарот: Мулки меҳрубон,
Нури дидагон.
Тобу ҳам тавон,
Ҷон ба ҷои ҷон.

Аз ту дилхушам,
Аз ту бахтёр.
Бо ту дар ҷаҳон
Дорам ифтихор.

Нақарот: Мулки меҳрубон,
Нури дидагон.
Тобу ҳам тавон,
Ҷон ба ҷои ҷон.

МОДАРАМ

- Саҳар маро кӣ хезонд?
- Модарам.
- Кӣ сӯи оби чӯ хонд?
- Модарам.
- Либосамро кӣ пӯшонд?
- Модарам.
- Чой ба ман кӣ нӯшонд?
- Модарам.
- Кӣ куртаи маро дӯхт?
- Модарам.
- Оши болаззат кӣ пухт?
- Модарам.
- Кӣ майда бофт мӯям?
- Модарам.
- Кӣ муччӣ кард рӯям?
- Модарам.
- Кӣ гул ба дасти ман дод?
- Модарам.
- Кӣ мактабам фиристод?
- Модарам.
- Маро кӣ гуфт қобил?
- Модарам.
- Кист ба ман чону дил?
- Модарам.

МОДАРИ МАН ДЎЗАНДА

Модари ман дўзанда,
Устои овозадор.
Ҷои кори ӯ «Гулдаст»,
Шогирди ӯ бешумор.

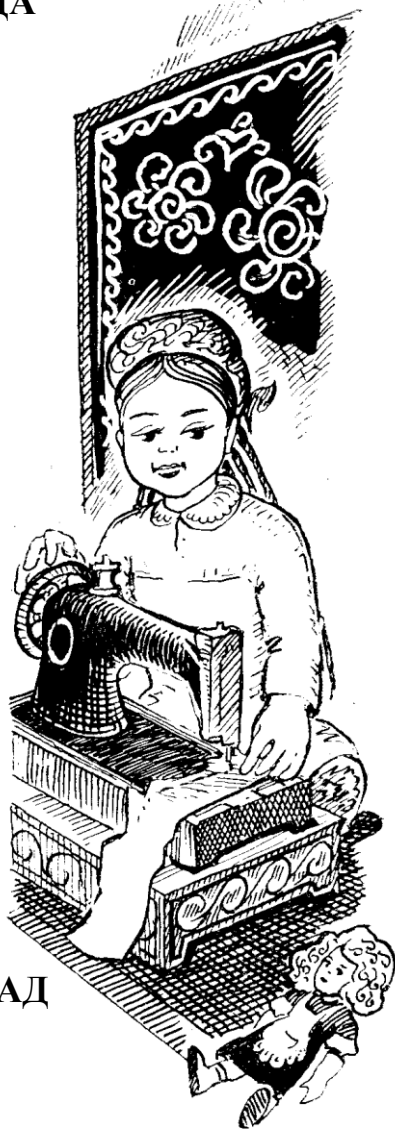
Бурру дўзи модарам
Ба ҳама кас хуш ояд,
Ҳар чи хоҳӣ, медўзад
Модарам аз бароят.

Ҳусни нав гирад матоъ
Зери дасти модарам.
Ба модарам пайраванд
Хохараму додарам.

Худи ман ҳам дўзанда,
Ҳар чи хоҳӣ, медўзам.
Бовар надорӣ, бипурс
Аз модари дилсўзам.

МОДАРАМ АЗ КОР ОМАД

Модарам аз кор омад,
Монда шудасту хаста.
Меҳоҳад, ки дам гирад
Дар лаби кат нишаста.

Ку-ку нагӯ пеши дар,
Мурғаки шилшилапо.
Ав-ав накун ин қадар,
Алмоси гапнодаро.

Вақти мияв-мияв нест,
Гурбаяки беҳабар.
Шақ-шақи худро кам кун,
Шақшаққай алопар.

Намебинӣ қарорам,
Садо намебарорам.
Бо зочаи гулдорам
Ҳатто бозӣ надорам.

Ин соат оби чӯбор,
Бояд садо барорад.
Бӯи гулу бӯи хор
Ба модарҷонам орад.

Шамолаки гулафшон
Бубояд алла гӯяд...
Ҳулбӯи тар бичинам,
Модарҷонам бибӯяд.

Модарам аз кор омад,
Монда шудасту хаста.
Меҳоҳад, ки дам гирад
Дар лаби кат нишаста.

НОНИ ГАРМ

Лахча чун гул шукуфта,
Лахча таги хокистар.
Танӯри пури лахча
Чун кӯраи оҳангар.

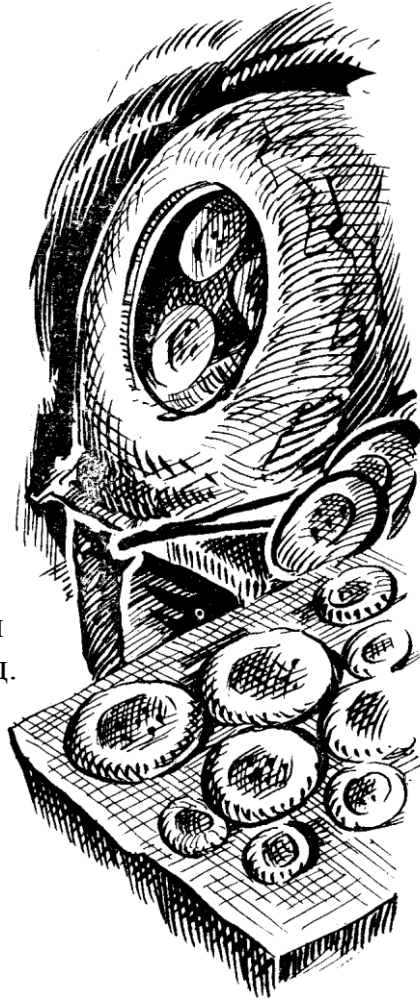
Рӯи суфра пури нон,
Болои ҳам хобида.
Оромие надорад
Остинчаву рафида.

Нон мечаспонад очам
Андар танӯри тафсон.
Дар осмон ситора
Мечаспад ба ҷои нон.

Очам рӯи алавро
Андак-андак мекобад.
Ду рӯяш чун ду лаб нон
Дар чашми ман метобад.

Оби хунук чун арак
Мешорад аз рӯи нон,
Нони гандум мешавад
Чун рӯи марди деҳқон.

Рӯи шиғ, пеши танӯр,
Ҷило мегирад аз нон
Хонаро пур мекунад,
Бӯи хуши тобистон.

Аз нони гарми очам
Бӯи марза меояд,
Бӯи доси даравгар,
Бӯи дарза меояд.

Бӯи банду чигина,
Бӯи вал, бӯи хирман...
Аз нони очам ояд
Бӯи падарҷони ман.

ЧӢ ОВАРДӢ, АКОҶОН?

– КӯҳнавардӢ, акоҷон,
ЧӢ овардӢ, акоҷон?

Дар халтаат чиҳо ҳаст,
Савғотие ба мо ҳаст?

– ТакалавӢ нонам ҳаст,
Як даста торонам ҳаст.

ЧукрӢ дорам ду баста,
Сияҳалаф ду баста.

Як дастаи пур лола,
Ҳар лола чун пиёла.

Як банд рова дорам,
Пешакат мегузорам,

Бо навдаи гули хор,
Боз ба ту чӢ даркор?

МОШИНИ «ЗИЛ» МЕРОНАД

Роҳҳои кӯҳистон
Ақоямро медонад.
Ақоям мошинарон,
Мошини «ЗИЛ» меронад.

Бо мошини пури бор
Бо роҳи дуру душвор,
Зимистон асту баҳор,
Ақочонам раҳсипор.

Сӯи ба сӯ субҳу шом,
Мошинааш давон аст.
То бозгашти ақом
Ду чашмам роҳбон аст.

Бар-бари бораву ҷар,
Сар-сари кӯҳу камар,
Ақоям шому саҳар
Бо мошин кунад гузар.

Азми кӯҳистон кунад,
Мол фаровон кунад.
Хизмати қасон кунад,
Мушкиле осон кунад...

Ақоям мошинарон,
Мошини «ЗИЛ» меронад.
Роҳҳои кӯҳистон
Ақоямро медонад.

ХОЛАИ ГАВҲАР

Зани боҳунар
Холаи Гавҳар,
Каси муътабар
Холаи Гавҳар.

Бандад ҳамеле
Аз меваи тар,
Камзӯлу тоқӣ
Ё дӯзад аз зар.

Чон асту чигар
Холаи Гавҳар,
Яктой гузар
Холаи Гавҳар.

Ё нон пазад ӯ,
Ё оши угро...
Як дам набинӣ
Бекор ӯро.

Машғули кор аст,
Аз субҳ то шом,
Холаи Гавҳар
Надорад ором.

Ҳамсояхоро
Коре барояд,
Холаи Гавҳар
Бо сар биёяд.

Гӯяд, ки одам
Зиндаст бо кор,
Аз рӯи бекор
Дунёст безор.

Аз ғуссаи мо
Маъюсу дилгир,
Аз шодии мо
Намешавад сер.

Ё пашм ресад
Дар бурчи айвон.
Ё рағза бофад,
Дар кунчи майдон.

Каси муътабар
Холаи Гавҳар,
Маҳбуби гузар,
Холаи Гавҳар.

МОШОН ДАР ХОНА ХОБ АСТ

Мошон дар хона хоб аст,
Кӯча лаболаб об аст.

Резаборон меборад,
Мошон хабар надорад.

Ёлаҳо зебо шуданд,
Боби тамошо шуданд.

Мошон хабар надорад,
Ҷо кунчи хона дорад.

Борона, ки надидаст,
Осудаяк хобидаст.

Дар нимашаби торик,
Аз рохҳои борик,

Оби дунё равон аст,
Дарё-дарё равон аст.

Сӯи ба сӯ равон аст,
Ҷӯи ба ҷӯ равон аст.

Майда меборад борон,
Хабар надорад Мошон,

Ки зимистон баромад,
Навбахорон даромад...

Деҳа пур-пури об аст,
Мошон дар хона хоб аст.

НОНИ ХОЛАМ БАМАЗЗА

Холаам нон мепазад,
Роҳати чон мепазад.

Барои нони холам
Ҳезум чидам як олам.

Дами дар танӯри нав,
Холам мемонад алав.

Паси дар, рада-рада,
Нонакои парзада...

Холаам нон мепазад,
Роҳати чон мепазад.

Нони холам баҷазза,
Нони холам бамазза.

БАРО, БАРО, ОФТОБ!

Баро, баро, Офтоб,
Баро, осуда нахоб!

Ҳаворо гармтар кун,
Заминро нармтар кун.

Дилчӯ ҳама сӯ шавад,
Кӯху тал дилчӯ шавад.

Сабза доман кушояд,
Лола хандон барояд.

Лоларо даста-даста
Идӣ барем баста...

Нест дигар вақти хоб,
Баро, баро, Офтоб!

БАР ПУШТА ЧЎПОН ОМАД

Абри пора дар шиност,
Пора-пора дар фазост.
Абре не, хубтар бин,
Моле машғули чарост.

Чун ҳаво қирон омад,
Бод дав-давон омад.
Дар пушта,
Пеши рама,
Аз кучо чўпон омад?

Аввал андак борон шуд,
Сонӣ тирукамон шуд.
Рама дар ёлаи сабз
Реза шуд,
Парешон шуд.

БЎИ ЗАМИН

Додом замин меронад,
Замин сурмаро монад.

Парандаҳо пуркоранд,
Бозори гарм доранд.

Аз чув-чуву қару қар
Ду гўшат мешавд қар.

Аз кафои трактор,
Аз хоки нарми шудгор,

Аз замини навкорам,
Бӯе меояд форам:

Бӯи майса, бӯи роғ,
Бӯи мева, бӯи боғ.

Бӯи гандум, бӯи нон,
Бӯи хуши дастархон...

Ояд аз хоки замин,
Бӯи арақи ҷабин.

ЧАНД ГУЛ ДОРАД ГУЛДАСТА?

Давидему давидем,
Як даста гул бичидем.

Ман чидаму Гулӯзор:
Ду гул аз пеши девор.

Ду гул аз пушти хона,
Ду гул аз бари ёна,

Ду гул аз хамаи кӯча,
Ду гул аз лаби чӯча,

Аз боғи лаби дарё,
Боз бичидем дуто.

Баъд ҳар ду нишастем,
Гулдастае бубастем.

Кӣ мегӯяд, ки чандта
Гул дорад ин гулдаста?

БОВАРАТ НАМЕОЯД?

Фўтаро салла кардам,
Заминро фалла кардам,
Аракро жола кардам,
Пал кардам,
Мола кардам.
Як каф тухмӣ пошидам,
Андак пору чошидам.
То заминро накобанд,
Тухмиҳоро наёбанд,
Гурбахоро «пиш» гуфтам,
Чумчуқхоро «киш» гуфтам.
Чак-чак резаборон рехт,
Табъи дили дехқон рехт,
Парма карду аз замин
Баромад ачриқ барин,
Шалғаме барги тарра,
Пиёзе мӯи барра.
Кам-кам хишова кардам,
Худам хишова кардам.
Вақти сахар,
Вақти хоб,
Реза-реза додам об.
Шалғаме чун карам шуд,
Пиёзе чун шалғам шуд.
Намеояд боварат?
Биёю бин, марҳамат!

АЗ ТАНҲОӢ ЗИҚ ШУДАСТ

Гулбуттаи гули хор
Берун баромад аз боғ,
Чун рахна гашт девор,
Осон гузашт аз роғ.

Тозон рафту боз истод,
Рӯи раҳи Меҳрубон,
Чо дар ҷои хубе дод
Меҳрубон дар боғашон.

Бечора танҳо будаст
Дар боғаки ҳамсоя,
Зиқ аз танҳой шудааст,
Дар як гӯшаи соя.

Нармаш касе накардаст,
Обаш касе надодаст,
Худро берун овардаст,
Чун субҳ рӯ кушодаст.

Дигар танҳо намонад
Меҳрубонаки ғамхор...
Зиқ асло намонад
Гулбуттаи гули хор.

НЕКӢ НАРАВАД АЗ ЁД

– Гӯсола бонгас дорад,
Чӣ мегӯяд, меҳрубон?
– Ташаккур барои шир,
Мегӯядам, модарҷон.

– Мурғак қу-қу мекунад,

Чӣ мегӯяд, Меҳрубон?

– Ташаккур ӯ мекунад,

Барои дон, модарчон.

– Сагча дум меликконад,

Чӣ меҳоҳад, Меҳрубон?

– Ташаккурам меҳонад

Модарчон, барои нон.

– Мияв-мияв аз айвон

Гурба дорад, Меҳрубон?

– Дунба додам, ташаккур

Мекунад, модари чон.

– Гӯсола шуд сер аз шир,

Сер мурғак шуд аз дон,

Бар назди гурбаву саг

Дунба ниҳодию нон.

Туро ҳам сад ташаккур

Духтари боақлу ҳуш...

Некӣ кунӣ, некият

Намегардад фаромӯш.

ТОБИСТОН

(Суруд)

Боз омад фасли гармо,

Поёни таҳсил омад.

Мурғи шодӣ, пар кушо,

Айёми таътил омад.

Нақарот: Тобистон, эй тобистон,
Мавсими хушу зебо,
Аз худ нишоне бимон
Дар лавҳи дилҳои мо.

Бо майлу хоҳиши дил,
Раҳ баъд аз ин гузорем,
Дар кӯҳу дашту соҳил,
Пай бо фараҳ супорем.

Нақарот: Тобистон, эй тобистон,
Мавсими хушу зебо,
Аз худ нишоне бимон
Дар лавҳи дилҳои мо.

Ҳар кучо користон аст,
Он ҷо бувад ҷои мо.
Оғӯши кӯҳистон аст,
Манзилу маъвои мо.

Нақарот: Тобистон, эй тобистон,
Мавсими хушу зебо,
Аз худ нишоне бимон
Дар лавҳи дилҳои мо.

Ҳамвора бар сари мо
Нур афсонад офтоб.
Дар меҳнат чун падарҳо
Худро диҳем обутоб.

Нақарот: Тобистон, эй тобистон,
Мавсими хушу зебо,
Аз худ нишоне бимон
Дар лавҳи дилҳои мо.

КӢ АЗ КӢ?

Беҳи ток нарм
Мекунам бо бел,
Дар ҳавои гарм
Мекунам побел.

Токам ҳам самар
Ба ман меорад,
Дар тораки сар
Ҳам соя дорад

То қад расонад,
Ғизо мениҳам.
Ташна бимонад,
Обаш медиҳам.

Зераш нишинам,
Рӯзаки гармо,
Ангураш чинам,
Хӯрам бо шумо.

Сӯи хавоза
Аз домани хок,
Тоза ба тоза
Сар мекашад ток.

Ман ўрову ў
Маро парварад.
КӢ аз кӢ, бигӯ,
Нафъ мебарад?

САВОЛИ МАҲМУД ВА ҶАВОБИ ДАРАҲТИ ТУТ

– Тути балхӣ, бигӯ, бигӯ,
Кучо шуд меваҳои ту?

– Маҳмуди чон, эй ошно,
Ба ту додам меваамро.
Ба додарони ту додам,
Ба хоҳарони ту додам.
Ба пир додаму ҷавон,
То сурх бошад рӯяшон.

– Тути балхӣ, бигӯ, бигӯ,
Кучо шуд баргҳои ту?

– Баргоне, ки бо ман буданд,
Пилла шуданд,
Шоҳӣ шуданд,
Ки яктаҳ пӯшад момоят,
Ки салла бандад бобоят.
Курта кунад модари ту,
Ҷома кунад додари ту.
Қарс кунад хоҳари ту,
Шим шавад дар бари ту.

– Тути балхӣ, бигӯ, чӣ кор
Мекунӣ ту бе баргу бор?

– Боз расад фасли баҳор,
Боз кунам авҷу барор.
Боз биёварам самар,
Боз диҳам, эй гулписар,
Барои ту асал барин,
Қанд барин тути ширин.

ЗАРДОЛУҶОН, ЗАРДОЛУ

Зардолуҷон, зардолу,
Ба дарди дилҳо дору,
Пухтаст дар лаби ҷӯ,
Зардолуҷон, зардолу.

Пухтаст дар бари санг,
Ранги ба ранг сад ранг.

Пухтаст, сар фикандаст,
Дар таъм мисли қанд аст.

Биё, биё, дугона,
Равем сӯи ёна.

Боғи навро бубинем,
Зардолуҳоро чинем.

Чинему чақ-чақ кунем,
Ҳамелу аштақ кунем.

Дар сабадҳо бирезем,
Дар шоҳаҳо овезем.

Кишта кунем камтар,
Рӯи шиғу рӯи дар.

То рӯзаки зимистон
Ҳузур кунад дилу чон...

Зардолучон, зардолу,
Ба дарди далҳо дору.

Пухтаст дар сари чӯ,
Зардолучон, зардолу.

ОБИ РАВОН

Оби равон,
Равон-равон,
Бозикунон,
Шодикунон.
Биё, биё,
Аз паси ман,
Қафо намон,
Оби равон!

Боғ барам чӯи ба чӯй,
Майда кунам мӯи ба мӯй.
Себ хӯрад, нок хӯрад,
Бихй хӯрад, ток хӯрад.
Тути хама хона хӯрад,
Анори бедона хӯрад.
Қад кашаду бор диҳад,
Меваи бисёр диҳад.
Ман хӯраму калон шавам,
Мардаки боғбон шавам...

Оби равон,
Равон-равон,
Бозикунон,
Шодикунон.
Биё, биё,
Аз паси ман,
Қафо намон,
Оби равон!

МИЁНРО МАҲКАМ БАСТАМ

1

Доси бобо дар дастам,
Миёнро маҳкам бастам.

Доманамро бар задам,
Фӯтаро бар сар задам.

Лаби чӯ дарав кардам,
Аз як сӯ дарав кардам.

Досакам мисли алмос,
Як соатак задам дос.

Дарза ба дарза зам шуд,
Ғарам пушти ғарам шуд.

2

Хирманчоро рӯбидем,
Мо хирманро кӯбидем.

Чапар монанди дар шуд,
Аз химчаҳои тар шуд.

Ғарам зери чапар шуд,
Чапаркаши мо хар шуд.

Хоҳаракам хирманрӯб,
Додаракам хирманкӯб.

Хирманчо рӯи бом аст,
Бодгараш бобом аст.

КӢ МЕГӢЯД, ЧАНД ДОНА?

Мо ҳарду кардем аштақ,
Аз зардолуи хушбӯ,
Пури пур буд се табақ
Назди ману назди ту.

Бо ҳар ҳамели аштақ
Сето ману сето ту,
То холӣ нашуд табақ,
Хӯрдем аз он зардолу.

Ман бубастам ду даста,
Ду даста бубастӣ ту.
Дар дасти ман ду баста,
Ду баста дар дасти ту.

Ҳар ҳамели мову ту
Дорад сӣ дона аштақ.
Чанд дона буд, ку бигӯ,
Зардолу дар се табақ?

ГАНДУМ

Дар мағзи кӯҳсорон
Доман кушода сахро,
Майсаи сабзи гандум
Саҳроро дода оро.

Нармак-нармак вазон аст,
Боди нарми пагоҳӣ,
Мелапад аз боди субҳ
Гандуми тирамоҳӣ.

Бешарфаву беовоз
Сахро дорад талотум,
Оҳиста мезанад мавҷ
Баҳри зебои гандум.

Оби борон макидаст,
Шаҳди замин чашидаст,
Гандум дар дили сахро
Якбора сар кашидаст.

Шамолак мисли элак
Намро шодон мебезад,
Шабнам аз баргу поя
Дона-дона мерезад.

Гандуми тирамоҳӣ
Бутта-бутта дамидаст,
Хӯшаи пурбори тар
Мисли кокул хаמידаст.

Хур-хур вазон шамол аст,
Мурғак меравад гандум,
Гандум не, чашмони сер,
Дасти кушоди мардум...

Он, ки фасли тирамоҳ
Коридаш доман-доман,
Гандум не, зарри холис
Бардорад хирман-хирман.

ХИРМАНКЎБИ

Шаббода аз бари кӯх
Гарди шабро мерӯбад,
Шаб асту дар сари кӯх
Додом хирман мекӯбад.

То сахар аз дили шаб,
Аз оғӯши хирманчо
Ҳар тараф мешавад паҳн:
«Майда, майда, майдаё...»

Бо ҳур-хури шаббода
Оҳиста мешавад чур,
Хоби шабро парронда,
Оҳиста меравад дур.

«Майда, майда, майдаё...»
Вал чун замин гардон аст,
Каҳмайда дар зери по,
Тори сар Каҳқашон аст.

То рӯз аз паҳлуи санг
Гулхан шарора борад.
Истора аз тори кӯх
Моро назора дорад.

Вал ранги осиесанг
Майда мекунад кахро.
Зини аспу дасти ман:
«Майда, майда, майдаё...»

Кӯри бум лаб фурӯ баст,
Бедона ҳам шуд ҳамӯш.
Фарёди чирчиракҳо
Аз гӯша ояд ба гӯш.

Қуллаҳо масти хобанд,
Кӯҳу камар масти хоб.
Пуштаҳо масти хобанд,
Бораву ҷар масти хоб...

«Майда, майда, майдаё...»
Хобе дар дидаҳо нест...
Чое беҳтар дар дунё,
Аз сари хирманчо нест.

БУЗАКИ ХОЛДОРИ МАН

Шаб омад, шаби сармо,
Бузаки холдори ман,
Ту ро ёбам аз кучо,
Бузаки ёлдори ман?

Шамолак ғурриш дорад,
Бузакам, кучой ту?
Барфи тар шӯриш дорад,
Бузакам, кучой ту?

Оғили гармат холӣ,
Бузакам, кучой ту?
Чояки нармат холӣ,
Бузакам, кучой ту?

Охурат пури алаф,
Бузакам, кучой ту?
Чав андохтаам ду каф,
Бузакам, кучой ту?

Шаб омад, танхой ту?
Кунчи камар чои ту?
То сахар рахпой ту?..
Кучой, кучой ту,

Бузаки холдори ман,
Бузаки ёлдори ман?

АНГУР

Хўсаи нўки хода
Гунчишка сур мекунад.

Гунчишкак сўи ангур
Ниғаҳ аз дур мекунад.

Шикамчааш гурусна,
Сер чӣ тур мекунад?

Гунчишкакро сўзонда,
Цилва ангур мекунад.

Зери сояи ангур
Гурба хур-хур мекунад.

Бом ангур мехӯрад,
Кумур-кумур мекунад.

Ҳосили навро додом
Дида сурур мекунад.

Ангури сурхи сероб
Хонаро пур мекунад.

ХҶШАИ ГАНДУМ

Сари хамида,
Пухта расида,
Нодаравида,
Хӯшаи гандум.

Дашти калоне,
Оби равоне,
Мавҷзаноне,
Хӯшаи гандум.

Дил беқарор аст,
Чун фасли кор аст.
Дар интизор аст,
Хӯшаи гандум.

Ку вақти хобе?
Бояд шитобӣ,

Вақти ҳисоби
Хӯшаи гандум.

Чоше зи дона,
То боми хона,
Ризки ягона,
Хӯшаи гандум.

Дона-дона дур,
Дастархони пур,
Дасту дили зӯр,
Хӯшаи гандум.

Қуввати бобом,
Роҳати момом,
Давлати додом,
Хӯшаи гандум.

АСПИ БОБОЯМ ЯКТОСТ

Аспи бобоям зотист,
Зоти зоташ ҳиротист.

Аспи бобоям оташ,
Оташ тамоми зоташ.

Ёлаш ранги чил кокул,
Холаш дар сурати гул.

Аспи бобом улоқист,
Мислаш аспи бузӣ нест.

Бузро набинад, доғ аст,
Доғ асту дар суроғ аст.

Бузро бинад, чон гирад,
Худро ба майдон гирад.

Буз дар дасти чапандоз,
Аспи бобом дар парвоз.

Сад асп агар шитобад
Аз пушташ, дар наёбад.

Аспи бобоям яктост,
Дар бузкашӣ беҳамтост.

АЛОПАР

Алопари мо,
Турми дари мо.
Саги беҳтарин
Дар гузари мо.

Сар ба рӯи даст
Гузорад мудом,
Мағӯ, ки хоб аст,
Дар гӯшаи бом.

Туро диҳад фан,
Бедор Алопар,
Бар имои ман
Тайёр Алопар.

Гар ошноӣ,
Кор надорад.
Гар бегонай,
Намегузорад.

Аз дарсам оям,
Дар мекушояд,
Пешопеши ман
Ба хона ояд.

Шом ояд, аз дар
Намебарояд,
То субҳ аз бом
Намефарояд.

Алопари мо,
Турми дари мо.
Саги беҳтарин
Дар гузари мо.

ЧАЙРА

Чайра аз шикор омад,
Кораш бобарор омад.
Себи сурхи хубонӣ
Дар нӯгаки хор омад.
Чайра аз шикор омад.

Пушти пушта, зери хор,
Баччаҳояш интизор.
Чайра савфо мебарад
Себи сурхи чун анор.
Чайра аз шикор омад.

Чайра баромад ба дашт,
Кучукча рӯ ба рӯ гашт.
Хоракашро ларзонид,
Кучукчаро тарсонид.
Чайра аз шикор омад.

Аз шуъла бар сари чар
Чодар мекашад сахар.
Баччаҳакои чайра
Серанд мисли модар.
Чайра аз шикор омад.

МЎРЧА

Оромие надорад
Мўрча, банди кор аст,
Бор ба хона орад
Мўрча зери бор аст.

Оварад аз раҳи дур
Кашон-кашон донаро,
Донаяки ҳамчу дур
Зеб диҳад хонаро.

Хам-хами хомаи каҳ
Мўрчайк равон аст,
Обу арақ рӯи раҳ
Аз сару рӯ чакон аст.

Бори ғами зиёд аст
Бурдани ғалладона,
Хаставу лек шод аст,
Дона барад ба хона.

Кор асту мекунад зист,
Кор асту мехўрад нон...
Нони ҳалоли корист
Ҳузуру роҳати чон.

ТЎР ТАНИД АНКАБУТ

Дар таги сояи тут
Тўр танид анкабут.

Тўраш тўри шикорӣ,
Тўри наву оҳорӣ.

Тори тўраш ҳарранга,
Ҳалқааш танга-танга.

Тори тўраш зарҳалин,
Тори тўраш мӯ барин.

Тўраш агар буд шавад,
Сад пашша аз худ шавад.

Тўй диҳад анкабут
Дар таги сояи тут.

ШАБЧАРОҒ

Зери домани шаб монд
Раҳу пайраҳи борик,
Равшанӣ доман афшонд,
Рӯи замин шуд торик.

Гум дили шоди бум зад,
Аз чоки шах садо дод.
Чирчирак роҳгум зад,
Доде дораду фарёд.

Гунчишкаки бекрор
Бар лонааш даромад.
Мӯрчаи беозор
Бар хонааш даромад.

Қурбоқкаи ваққосӣ
Миёни лойоб омад.
Вақ-вақи вақ мекунад:
Магар вақти хоб омад?

Бар гамбусаки пуркор
Раҳ рафтан омад малол,
Шабро то саҳар кунад,
Даромад зери пахол.

Аз хона берун омад
Шабчароғаки раҳбон,
Бояд ёрӣ расонад
Аз барои раҳравон.

Шабчароғак дар гиронд
Шабчароғашро даррав.
Раҳ бояд равшан бошад
Ба раҳравони шабрав.

КАБКИ ДАРӢ

Кабки ман кабки дарӣ,
Бинӣ, ҳасад мебарӣ.

Кабки ман кабки ром аст,
Қосиди субҳу шом аст.

Кабки ман соати ман,
Аз хоби роҳати ман.

Ҳар сахарӣ беозор
Маро мекунад бедор.

Рӯи кат мебарояд,
Дар гӯшам месарояд.

Овози чира дорад,
Овозаш шира дорад,

Ҳавои дара дорад,
Сози шаршара дорад.

Кабкам барорад овоз,
Ҳуши маро барад боз,

Кӯҳу арчазороне,
Сабзаву баҳороне,

Чашмаву оби сарде,
Пайраҳи охугарде...

Овозаш меравад дур,
Як ҳавлӣ мешавад пур.

Бо кабки худ дар хона
Аз кӯҳ дорам нишона.

Кабки ман хушилҳон аст,
Як пора кӯҳистон аст.

ЧИГӢ-ЧИГӢ, ШӢК-ШӢК

Гӯсолаи маҳрӯро
Худи ман чаро бурдам,
Бузғолаи хушрӯро
Худи ман чаро бурдам.
Аз чӯ он тараф бурдам,
Ҷои сералаф бурдам.
ЧигӢ-чигӢ, шӢк-шӢк,
ЧигӢ-чигӢ, шӢк-шӢк!

Гӯсолаам маос зад,
Надонистам чиҳо гуфт.
Бузғолаам баос зад,
Надонистам чиҳо гуфт.
Гӯсола ин тараф рафт,
Надонистам кучо рафт.
Бузғола он тараф рафт,
Надонистам кучо рафт.
ЧигӢ-чигӢ, шӢк-шӢк,
ЧигӢ-чигӢ, шӢк-шӢк!

Давидаму давидам,
Надидаму тарсидам.
Гӯсолаи маҳрӯям,
Бузғолаи хушрӯям,
ЧигӢ-чигӢ, шӢк-шӢк,
ЧигӢ-чигӢ, шӢк-шӢк!

Аз ин сӯ маос омад,
Аз он сӯ баос омад.
Гӯсола чеғам дорад,
Бузғола чеғам дорад.
Шояд маро надиданд,
Шояд бе ман тарсиданд...
Чигӣ-чигӣ, шӯк-шӯк,
Чигӣ-чигӣ, шӯк-шӯк!

ЧҶҶАҶО

Чӯчабарак аз саҳар
Чӯчаҳоро мекобад.
Ҷама чоро мекобад,
Мекобад, намеёбад.

Чӯчаҳо ранги замин,
Чӯчаҳо ранги обанд.
Зери бутгаро бубин,
Чӯчаҳо ҷама хобанд.

Аз себаргаву ҳулбӯ
Зери сар болин доранд.
Аз юнучкаву қоқу
Зери по қолин доранд.

Чӯчаҳо бетартиб не,
Ғавғо намебардоранд.
Чӯчаҳо бесоҳиб не,
Чӯчаҳо соҳиб доранд.

Чӯчаҳо оча доранд,
Чӯчаҳо додо доранд,
Чӯчаҳо апа доранд,
Чӯчаҳо ако доранд.

Чӯчабарк аз саҳар
Чӯчаҳоро мекобад.
То бегоҳ кобад агар,
Ҷаргиз ӯ намеёбад.

ҶОНАКАШ ДАР ХАТАР МОНД

Шағолак шикор омад,
Аз зери гулхор омад,
Аз сари девор омад,
Пеши мурғаки парпо
Вақти шомӣ тор омад.

Мурғак дар шоҳи дарахт,
Хобакаш бурда буд сахт,
Беҳабар буду карахт.
Шағолак лаб мелесид,
Дар дил меғуфт: «Ё бахт!»

Ду чашмаш ду мушт алав,
Мекард охистаяк рав,
Ки гирадаш ба як дав.
Даҳонаш об медод
Аз дидани сайди нав.

Алопар аз як канор,
Сӯи шағоли айёр,
Дошт ниғаҳ бо виқор.
Пуштибон буд Алопар
Ба мурғаки беозор.

Шағолак омад ба шаст
Зери он шоҳаки паст,
Ки сайд оварад ба даст.
Аз ҷои худ бесадо
Алопар ноғаҳон ҷаст.

Шағолак беҳабар монд,
Ҷонакаш дар хатар монд,
Гурехт, рӯ ба чар монд.
Нисфи думи шағолак
Дар чанги Алопар монд.

ХУРҶСАК

Хурӯсак калон шудааст,
Ҷобуку ҷаққон шудааст,
Дар миёни ҷӯчаҳо
Хеле намоён шудааст.

Тоҷакашро ларзонда,
Думакашро ҷунбонда,
Хурӯсак раҳ меравад,
Калон-калон по монда.

Мисли ӯ тоҷи зебо,
Болҳои тавоно,
Думи базеби хушранг
Мурғаке дорад оё?

По монданаширо бубин,
Як мурғи калон барин.
Озоре намеёбад
Дар зери пояш замин.

Раҳ ба раҳ пари болаш
Меларзад аз шамолаш.
Додару хоҳаронаш
Равона аз дунболаш.

Ҳайрон-ҳайрон ба роҳаш
Бузғола дорад нигоҳ,
Гӯсола ниғаҳ дорад
Бо даҳони пури коҳ.

Ба роҳаш аз турми дар
Ниғаҳ дорад Алопар.
Гунчишкак ниғаҳ дорад
Сӯяш аз шохи ар-ар.

Хурӯсаки бовиқор
Намедихад эътибор,
Ниҳон мешавад аз чашм
Дар пая,
Паси чӯбор...

Хурӯсак калон шудааст,
Манфиатрасон шудааст,
Ба додару хоҳараш
Сару ниғаҳбон шудааст.

Тоҷакашро ларзонда,
Думакашро чунбонда,
Хурӯсак раҳ меравад,
Калон-калон по монда.

МУРҒОН ЧИҲО МЕГҮЯНД?

– Қар-қар, – меояд аз боғ,
Қар-қари қар дорад зоғ,
Чиҳо мегӯяд ба мо
Бо қар-қар зоғи сиёҳ?
– Шаб омад, шаби маҳтоб,
Хоб омад лаб-лаби об,
Хобед акнун, баччаҳо!

Акка дар тори кишмиш
Акка мекунад ғиш-ғиш.
Чиҳо мегӯяд ба мо
Аккаи ало-було?
– Шаб омад, шаби маҳтоб,
Хоб омад лаб-лаби об,
Хобед акнун, баччаҳо!

Гунчишкаки ноором
Чиқ-чиқ дорад лаби бом,
Чиҳо мегӯяд ба мо
Гунчишки маҳмаддоно?
– Шаб омад, шаби маҳтоб,
Хоб омад лаб-лаби об,
Хобед акнун, баччаҳо!

Ҳум-ҳуми ҳум дорад бум,
Чӣ мегӯяд бо ҳум-ҳум
Кӯри буми чашмало?
– Шаб омад, шаби маҳтоб,

Хоб омад лаб-лаби об,
Хобед акнун, баччаҳо!

Мусича ку-ку дорад,
Ку-ку лаби чӯ дорад.
Чихо мегӯяд ба мо
Мусичеки бегуноҳ?
– Шаб рафту саҳар омад,
Саҳар пушти дар омад,
Хезед акнун, баччаҳо!

АМАКҶОНИ КОСМОНАВТ

Амакҷони космонавт,
Меҳрубони космонавт,
Ба маҳ равӣ ин сафар,
Маро ҳамроҳи худ бар,
Гиря намекунам ман,
Гиря намекунам ман.

Нагӯ, ки роҳ дур аст,
Нагӯ, ки моҳ дур аст.
Гиря намекунам ман,
Гиря намекунам ман.

Маҳро меҳоҳам бинам,
Рӯ ба рӯяш нишинам.
Шона занам ба мӯяш,
Муччӣ кунам аз рӯяш...

Амакчони космонавт,
Меҳрубони космонавт,
Ба маҳ равӣ ин сафар,
Маро ҳамроҳи худ бар,
Гиря намекунам ман,
Гиря намекунам ман.

ВАРЗИШ МЕКУНАД АҲРОР

Офтоби зарнигор
Саҳар аз дар дарояд,
Гунчишкаки беқарор
Чирик-чирик сарояд,
Тозон ба рӯи ҳавлӣ
Аҳрор мебарояд.
Яку дуо сею чор,
Варзиш мекунад Аҳрор.

Гаҳ мешавад ҳаму рост,
Монанди химчаи тар,
Гоҳе пар-пар мезанад
Ба сурати кабутар,
Раҳ меравад бо дасташ,
Гоҳе меистад бо сар.
Яку дуо сею чор,
Варзиш мекунад Аҳрор.

Аз қафас кабки хушхон
Аз остона Мошон,

Алопар аз лаби бом,
Аз боғ мурғи марҷон,
Бар шину хези Аҳрор
Дӯзанд чашми хайрон.
Яку дую сею чор,
Варзиш мекунад Аҳрор.

Ширин хандад ба рӯяш,
Офтоби шуълабор.
Бозӣ кунад бо мӯяш,
Насими оби чӯбор.
Рухсораҳои Аҳрор
Сурх ба мисли анор.
Яку дую сею чор,
Варзиш мекунад Аҳрор.

АЛЛАЁ, АЛЛА

Хоб омаду хоб омад,
Хоб аз лаби об омад,
Бо нури маҳтоб омад,
Аллаё, алла, алла,
Аллаё, алла, алла.

Хоб омад тағ-тағи ҷар,
Хобид кӯҳу камар,
Хобид сабзаи тар,
Аллаё, алла, алла,
Аллаё, алла, алла.

Хирсаки раҳпо хобид,
Гургаки ало хобид,
Ҳама ҳар кучо хобид,
Аллаё, алла, алла,
Аллаё, алла, алла.

Шамолак ҳур-хур дорад,
Гурбача хур-хур дорад,
Хобида ҳузур дорад,
Аллаё, алла, алла,
Аллаё, алла, алла.

Мусича наменарад,
Бузича намечарад,
Хоби Фарангис барад,
Аллаё, алла, алла,
Аллаё, алла, алла.

КӢ БОШАД?

КӢ бошад ӯ, кӢ бошад?
Рӯе панаҳ таги мӯ,

Чумча асалолуда,
Дар лаби чумча ору.

Байни косаву чумча
Сари ду по, лаби чӯ.

Косаву чумча шӯяд
Дар обаки софи чӯ.

Чумча дар рӯи сабза,
Коса сари дасти ӯ.

КӢ бошад ӯ, кӢ бошад,
Косашӯи кулчарӯ?

ЯК ДОНА МАРВОРӢ

Як дона марворӣ, Ду дона марворӣ.	Куртааш чун лолае, Лолаи аҳмар ворӣ.
Қадаш баланду борик Худи санавбар ворӣ.	Раҳгаштанакоша бин, Кабки лаби чар ворӣ.
Ду кокули сиёҳаш Ду химчаи тар ворӣ.	Чашмакаш ханда резад, Шуълаи сахар ворӣ.
Абрӯҳои пайвандаш Боли кабутар ворӣ.	Гапакаш хубу ширин, Шарбату шакар ворӣ...
Ду рӯяки сафедаш, Варақи дафтар ворӣ.	Як дона марворӣ, Ду дона марворӣ,
Рӯмолакаш даври сар Абри даргузар ворӣ.	Аллаи модар ворӣ, Хандаи падар ворӣ.

КУЧО РАФТӢ, АНВАРЧОН?

- Кучо рафтӣ, Анварчон?
- Сахро рафтам, модарчон.
- Чаро рафтӣ, Анварчон?
- Каҳ овардам, модарчон.
- Каҳ чӣ лозим, Анварчон?
- Ба гав диҳам, модарчон.
- Кучо рафтӣ, Анварчон?
- Дарё рафтам, модарчон.

– Чаро рафтӣ, Анварчон?
– Об овардам, модарчон.
– Чӣ лозим об, Анварчон?
– Ба гав диҳам, модарчон.
Гови ало шавад сер,
Хурма шавад пури шир.
– Хурма шавад пури шир,
Маска кунему панир.
Кӣ мехӯрад, Анварчон?
– Ману шумо, модарчон.

РАФТАМ НАЗДИ БОБОЯМ

Давидаму давидам,
Назди бобом расидам.

Яхҳояш яхҳои пир,
Ҷои чарои нахчир.

Деҳи бобома дидам,
Сураташро кашидам.

Тирукамон овезон
Мешавад баъди борон.

Кӯҳи деҳа пурарча,
Заминаш парча-парча.

Як сараш дар шаршара,
Як сараш дар подара...

Обаш шаффофи шаффоф,
Осмонаш софи соф.

Давидаму давидам,
Назди бобом расидам.

Хонаҳояш зери шах,
Шахҳояш дар зери ях.

Деҳи бобома дидам,
Сураташро кашидам.

Боз ин сон деҳи зебо
Бошад дар рӯи дунё?

ЛАБИ ЧАР, ДАР ПАСИ ДАР

Хонаи дилчӯ кардам,
Лаби чар, дар паси дар.
Дар паҳлуи чӯ кардам
Хонае аз реги тар.

Рег омад болои рег,
Девори зебое шуд,
Бомаш дар сурати дег,
Боми барҳавое шуд.

Бо дастам деворашро
Хеле андова кардам.
Зинаи ҳамвораширо
Аз санги тоба кардам.

Ман дар канори чӯбор,
Касе хабр надорад,
Хонаи регӣ тайёр,
Фақат як дар надорад.

Лекин нагӯ, ки бедар,
Нагӯ сахнаш калон нест...
Лаби чар,
Дар паси дар
Хона кардан осон нест.

БО КӢ БАРОБАР ШАВАМ?

Аз кӣ бигирам ибрат,
Бо роҳи кӣ равам ман?
Дар зиндагонии худ
Ҳампои кӣ шавам ман?

Бобокалони пирам,
Пире аз инқилоб аст.
Ҳар рӯзи рӯзгораш
Маъноӣ сад китоб аст.

Бобом асоси колхоз
Дар деҳи мо ниҳода,
Бар дастҳои танҳо
Ӯ дастҷамъӣ дода.

Додоям ҷангдида,
Додоям қаҳрамон аст.
Сарсинааш пурупур
Аз медалу нишон аст.

Пурсӣ гар аз ақоям,
Як пахтакори номист.
Дар деҳа байни мардум
Марди боэҳтиромест.

Пас аз кӣ гирам ибрат,
Бо роҳи кӣ равам ман?
Дар зиндагонии худ
Ҳампои кӣ шавам ман?

МАНУ ЧЎРАҲОИ МАН

Ману чўраҳои ман
Як деҳаи пур астем,
Ману чўраҳои ман
Дар кор чирадастем.

Рамаи деҳ дар Такоб,
Чўпон ақои Гилло.
Кӣ боғашро диҳад об?
Кӣ мебуд? Албатта, мо.

Чое, ки ҷои ёрист,
Ҷои мо бошад он ҷо.
Хурд мағӯ, ҳама кор
Меояд аз дасти мо.

Хатро кӣ мекашонад,
Нотоб амаки Равшан?
Кӣ мебуд? Албатта, мо –
Ману чўраҳои ман...

Холаи Марям бекас,
Вале магар ӯ танҳост?!
Моем хабаргиронаш,
Ӯ холаи ҷони мост.

Якero диҳӣ овоз,
Ҳама ояд ба майдон.
Мо ҳама дасти дароз,
Мо ҳама пои равон...

Ману чўраҳои ман
Дар кор чирадастем,
Ману чўраҳои ман
Як деҳаи пур астем.

ЯК РЕЗА КҶҲ

Кўҳистон ҷои зебост,
Кўҳистон чун китоб аст,
Дар ин китоб чун сатр
Пайроҳа беҳисоб аст.

Ҳар пайраҳаи борик
Маъние дорад ниҳон,
То маъниро дарёбӣ,
Сад гуна дорад нишон.

Мисли марди кӯҳнавард,
Бояд ба раҳ назар кард.
Чун маънӣ муқаррар шуд,
Он гаҳ бояд гузар кард.

Ман, ки шиноси кӯҳам,
Доништа по мемонам.
Китоби кӯҳҳоро
Ман хонда метавонам.

Гарчи ба ҳам мемонад,
Пайроҳаи бешумор,
Валекин фарқ дорад,
Пайроҳа дар ин кӯҳсор.

Ин пайроҳа мебарад
Ноаён сӯи тарма,
Дар ин пайроҳ набинӣ
Рӯи ҳавои гарма.

Дар ин пайроҳаи сабз
Нақш ниҳода нахчир,
Мебарад ин пайроҳа
Бар оғӯши яхи пир.

Ин пайроҳаи сарпеч
Сар ниҳад бар пой рез,
Боз поят налағчад,
Оҳиста рав, надав тез.

Оғози ин пайроҳа
Аз самти обшор аст,
Анҷоми ин пайроҳа
Дар байни бурсзор аст.

В-ин пайроҳаи пурчанг,
Оварад сӯи деҳа,
Рост бикун нафасро,
Мерасад бӯи деҳа...

Ҳайрон астӣ, чӣ гуна
Кӯҳистонро медонам?
Китоби кӯҳҳоро
Осон ба ту мехонам...

Кӯҳистонро чун китоб
Пеши чашмат кушодам.
Ин манам, як реза кӯҳ,
Ин манам, кӯҳзодам.

МАГАР МАН КАЛОН ШУДАМ?

Дирӯз рӯи роҳам
Ҳар он чӣ буд, дигар буд,
Имрӯз дар нигоҳам
Чаро ҳама дигар шуд?

Чаҳ-чаҳ мезанад булбул,
Лаҳни хуш дорад имрӯз,
Бӯидани шохи гул
Ба ман мефорад имрӯз.

Чаро саҳар ин қадар
Тозаву тар аст имрӯз?
Саҳаре чун ин саҳар
Надидаам то ҳанӯз.

Имрӯз аввалин бор
Дидам, ки лола зебост,
Сунбул чу тори кокул,
Бобуна чашми шаҳлост.

Дигар садо медиҳад
Ин саҳар оби чӯбор,
Овози дили маро
Магар мекунад такрор?

Дидам, ки дар лаби гул
Шабнам ба ранги холест.
Бо ман пур аст атроф,
Бе ман замини холист...

Меҳоҳам, ки суруде
Хонам чу оби дарё,
Чун бод пар барорам,
Тай кунам кӯҳу саҳро.

Дирӯз рӯи роҳам
Ҳар он чӣ буд, дигар буд,
Имрӯз дар нигоҳам
Чаро ҳама дигар шуд?

Бовар намекунам ман
Акнун ба чашми худам...
Чаро ман ин қадар шод?
Магар ман калон шудам?

СУРАТГАР

Суратгарам, фаровон Майли ин ҳунар дорам. Мегирад суратам чон, Чун рӯи дафтар орам.	Мӯрӣ кашам, меравад Аз мӯрӣ бар фазо дуд. Абр кашам, медавад Дар осмони кабуд...
Хирман кашам, метавон Қӯраи чон, кӯбидан. Ҳавлиро кашам, осон Метавонӣ рӯбидан.	Ҳар чиро бином агар, Тасвирашро тавонам. Ғайри оби чашми тар, Ки чакад чак-чак аз ғам.
Уштур кашам, бехато Сӯи сахро мебарад. Чумчуқ кашам, бар ҳаво Аз дафтарам мепард.	Тоби ашке надорам, Гар чакад рӯи дафтар. Аз чакрааш метарсам, Суратам мешавад тар...
Қӯ кашам, оби зулол Тозон тарона хонад. Арча кашам, аз шамол Шохи худро чунбонад.	Суратгарам, фаровон Майли ин ҳунар дорам. Суратам мегирад чон, Чун рӯи дафтар орам.

АСОИ ЧҶҶПОН

Чӯби оддӣ асои чӯпон нест,
Роздони раҳи кӯҳистон аст.
Хубтар бин, ки чӯб чандон нест,
Дӯсти ҷоннисори чӯпон аст.

Ҳама дам як кадам ба сӯи роҳ
Пештар мегузорад аз чӯпон.
Як кадам пештар шавад огоҳ
Аз нишебу фарози кӯҳистон.

Роҳ гирад ҳамора бо чӯпон,
Офтоб асту барфу бўрон аст.
Дар хама ёлаҳои кӯҳистон
Мӯнисе аз барои чӯпон аст.

Тақя чӯпон даме кунад ба асо,
Чашм аз ёла афканад сӯи мол,
Рӯи болаш варо ба сони ҳумо,
Бинишонад сабук мурғи хаёл.

Рӯзи сармои саҳти кӯҳистон
Гармии дастҳои чӯпон аст.
Чоштгоҳони рӯзи тобистон
Тири чодар барои чӯпон аст.

Бим чӯпон надорад аз шаби тор,
Чун асо ёри ҷонфидо дорад.
Хавф худро кашад аз ӯ ба канор,
Баски дар дасти худ асо дорад.

Муттақо чун асо шавад ба миён,
Бори кӯҳе бияфтад аз дӯшаш.
Боз ояд мадори пой равон,
Кӯби раҳ мешавад фаромӯшаш.

Бар сари китфи худ гузорад асо,
Китфи пасташ шавад чу кӯҳи баланд.
Аз бари бора бо сари боло
То сари кӯҳ раҳ равад хурсанд.

Аз сари тегае диҳад чу садо,
Даври сар чун асо бигардонад,
Дакка гӯй занад асо ба само,
Нақш дар сақфи осмон монад.

Дар чаҳон гар асои бисёр аст,
Беҳ асо аз асои чӯпон нест.
Гарчи як тағна чӯби бехор аст,
Гарчи зебо ба чашм чандон нест.

Бе ҳамин чӯбдасти дасти расо
Неъмате рӯи хон фаровон нест...
Хубтар бин асои чӯпонро,
Чӯби оддӣ асои чӯпон нест.

ПИРАМАРДИ КҶЧАРҶБ

Субҳ сармасти хоб аст,
Равшан чашми ситора,
Тасвире нукратоб аст,
Дар чашм кӯҳу бора.

Марди пири кӯчарӯб
Кӯча рӯбад бо шитоб,
Аз чашми субҳ ҷорӯб
Мерӯбад ғубори хоб.

Аз кӯча меғундорад
Шабро оҳиста ҷорӯб,
Субҳи нав хона дорад
Дар чашмони кӯچارӯб.

Гард мирад аз ҷорӯб,
Кӯча тоза гирад чон,
Пеши чашми кӯچارӯб
Шаҳр мехезад ҷавон.

Субҳ дорад ҷустуҷӯ
Рӯи ӯро бо ҳавас
В-аз нафаси гарми ӯ
Гарм то гирад нафас.

Аз рӯи шаб равад ранг
Тобон шавад тоби субҳ,
Дар зери пардаи чанг
Хуш хонад китоби субҳ.

Субҳ сармасти хоб аст,
Равшан чашми ситора,
Тасвире нукратоб аст,
Дар чашм кӯҳу бора.

Пешу пас дар раву о,
Сабр надорад ҷорӯб,
Дар чашми саҳар зиё
Зинда кунад кӯچارӯб.

Савте фораму такрор
Бар гӯш аз ҷорӯб ояд,
Бар кӯча чун дар баҳор
Зебу зинат бахшояд.

ГУЛДАСТА ДАСТА-ДАСТА

Аз ҳар даре ба кӯча
Гулдастае баромад,
Кӯча лаб-лаби чӯча,
Бар кӯча чон даромад.

Даства-даства саф баста,
Бо як тараб меояд,
Гулдаства даства-даства,
Сӯи мактаб меояд.

Лаб механдаду нигоҳ,
Хандон рӯи мисли гул,
Гул дар кафу гул дар роҳ,
Гул дар хамаи чил кокул.

Деҳа аз гул лаболаб,
Бому дар гулфишон аст,
Саҳни зебои мактаб
Чун саҳни гулситон аст.

Субҳи софу дилписанд
Субҳи оғози хониш.
Шоҳобаҳо меоянд
Сӯи дарёи дониш.

ЧӢ БОЯД КАРД?

Махфират духтари нағз,
Мо як бодому ду мағз.
Чизе махфӣ аз корам
Дар пеши ӯ надорам.
Махфират меҳрубон аст,
Махфират ҷони ҷон аст.
Танҳо як одаташ бад,
Гап дар дилаш нахобад.
Гуфтам айбашро сад бор,
Сад бор гашт такрор...
Дина мо кино рафтем,
Берухсате мо рафтем,
Бе дугонаҳо рафтем,
Махфӣ мо кино рафтем.
Гуфтам, ки махфӣ монад,
Ҷуз мо касе надонад,
Қавли қатъӣ ба ман дод,
К-ин қаҳ намешавад бод.
Имрӯз мактаб оям,
Аз ҳар даре дароям,
Миш-мише дар даҳонҳост,
Аз кори махфии мост...
Махфират духтари нағз,
Мо як бодому ду мағз,
Танҳо як одаташ бад,
Гап дар дилаш нахобад.
Ислоҳ ӯро шояд кард?
Чӣ сон ислоҳ бояд кард?

ҚОБИЛ Ё НОҚОБИЛ?

Ноқобил дар хоби хуш
Худро ногаҳ қобил дид:
Қуз ў ҳама бекор аст,
Хобида дар таги бед.

Дубора чун паҳлу гашт,
Ноқобилак худро дид:
Қумла саргарми коранд,
Ў хуфта дар зери бед.

Аз хобаш чун шуд бедор,
Ноқобил гуфто дар дил:
«Дар асл ман кӣ ҳастам,
Қобилам ё ноқобил?»

САЛОМИ СОҚӢ

Сари Соқӣ бетоқӣ,
Тоқӣ дар сари Боқӣ,
Пешу қафо дароянд,
Аз дар Боқию Соқӣ.

Лаб накушояд Соқӣ,
Саломе гӯяд Боқӣ.
Кучо шуд аз пагоҳӣ
Саломи қарз, Соқӣ?

Соқӣ ду кисаашро
Чун ду халта мекобад,
Саломашро гум кардаст,
Мекобад, намеёбад.

Шарми Боқӣ меояд,
Бинӣ мехорад Соқӣ...
Саломи Соқӣ мондаст
Дар хона таги тоқӣ.

ЧАРО?

Танам дарде надорад,
Дастаму поям бачо,
Мехоҳам коре кунам,
Наметавонам, чаро?

Оби равон мехоҳад
Полези пурбори мо,
Сӯяш оби равонро
Намегардонам, чаро?

Ҳавлиро бояд рӯбам,
Шӯям рӯи хонаро,
Аммо наметавонам,
Хушам наояд чаро?

Китобамро кушоям,
Хушам равад ҳар кучо,
Хуши парешони ман
Чамъ наёяд, чаро?

Ғулғули бозӣ ояд
Бар гӯшам аз кӯчаҳо,
Дар ҷои худ ништастан
Наметавонам, чаро?

ВАЪДА

Ваъда амри виҷдон аст,
Оинаи эътибор,
Ваъда додан осон аст,
Иҷрои ваъда душвор.

Ваъда додан осон шуд,
Барои ҳамсинфонам,
Ваъда моли арзон шуд
Дар синфи мо, ҳайронам.

Ваъда гапи пухта аст,
Ваъда гапи тамом аст,
Гапи ту ҷон надорад,
Ваъдаат агар хом аст.

Ғайрати хондани дарс
Ғайрати мо надорад.
Аз ваъда пурсон шавӣ,
Ҳамеша сар мехорад.

Дер ояд мактаб сахар,
Ваъда медиҳад Далер,
Валекин рӯзи дигар
Боз биёяд ӯ дер.

Ширин духтари ширин,
Айбе дорад – суханчин,
Гуноҳаш таъин шавад
Ваъда медиҳад Ширин...

Кори Меҳрубони мо
Гиребон асту мушт аст.
Сад ваъда дод, аммо
Боз ҳамон дурушт аст.

Чаро ваъда медиҳӣ,
Агар бовар надорӣ?
Чаро ваъда медиҳӣ,
Вафо агар надорӣ?

Ваъдаро додан осон,
Ичро кардан муҳол аст.
Ваъда чун пораи нон,
Партофтан убол аст.

КӢ ХАСТАТАР МЕШАВАД?

Миён маҳкам бубаста,
Побел мекунад Исо,
Рӯи курсӣ нишаста
Гап мефурӯшад Мӯсо.

Дона-дона мешорад,
Арақ аз рӯи Исо,
Майли ёрӣ надорад
Ба Исо ҳеҷ Мӯсо.

Мӯсо овораи гап,
Исо овораи кор.
Бигӯ, кадоми онҳо
Хаста мешавад бисёр?

ЗЕРИ АЙВОН, ПАСИ МИЗ

Айвоне дар кунчи боғ,
Кунче равшан аз чароғ.

Чароғе болои кат,
Кате болои намад,

Намаде танга-танга
Пури гулҳои ранга.

Паҳн таги тиреза,
Қоғазе реза-реза,

Бо дафтари қаламдон,
Рӯи намад парешон.

Таги кат ҷӯи об аст,
Қобилҷон масти хоб аст.

Сараш болои китоб,
Сабақро мебинад хоб.

ҲАВО ПАРВО НАДОРАД

Кӯху камар сап-сафед,
Бораву ҷар сап-сафед,

Роҳи гузар сап-сафед,
Хонаву дар сап-сафед.

Оби дарё дамида,
Дарахтон сар хамида.

Мусичаҳо бедонанд,
Бедона гунҷишконанд.

Ҳаво парво надорад
Мебораду меборад...

Меборад шишапора,
Ё резаи ситора?

БОБОБАРФӢ

Ҷомаи бобо тунук,
Ҷомаи бобо сафед,
Натарсад лек аз хунук,
Наларзад чун барги бед.

Дар дасти бобо сатил,
Дар дасти бобо чорӯб,
Рӯ ниҳода ба соҳил
Бобочони кӯчарӯб.

Ҷар қадар барф борад,
Ҷар қадар хунук ояд,
Бобо парво надорад,
Боз табъаш кушояд.

Аммо тоқати гармо
Бобо надорад, бинӣ,
Чак-чак мечакад ўро
Об аз рӯю аз биннӣ.

Бобо мезанад чорӯб,
Барф аз сараш резон аст.
Бобочони кӯчарӯб
Зинати зимистон аст.

КАБК ВА БАРФ

Кабк аз сари шах омад,
Рӯ-рӯяки ях омад,
Шабона хона омад,
То остона омад.

Донае чуста омад,
Хонае чуста омад.
Хонаш сари шах мондаст,
Зери барфу ях мондаст.

Гӯши ҳаво хоридаст,
Шаб ҳама шаб боридаст,
Ки на реге намудор,
На бутгаи хасу хор.
Ҳама аз барфи баланд
Ҷома ба бар кардаанд,
Хам шохҳои дарахт,
Деҳа сард асту карахт.

Сахар аз дари хона,
Кабки беобу дона
Хеле қақар-қақар кард,
Аз худ маро хабар кард,
Ки аз хона бароям,
Бар дамаки дар оям,
Обаку донаш диҳам,
Ҷою маконаш диҳам.

Нонаш додам, нонро хӯрд,
Донаш додам, донро хӯрд.
Вақте чакра чакон шуд,
Барфоба, ки давон шуд,
Кабк шодон сӯи шах
Аз раҳи бебарфу ях,
Қақразанон равон шуд,
Дилакам баҳорон шуд.

СОЛИ НАВ МУБОРАК БОД!

Шамолак раҳ мерӯбад,
Субҳи нав дар мекӯбад,
Ҷама хуррам,
Ҷама шод,
Соли нав муборак бод!
Боз бирафт аз миён
Як соли амну амон,
Як соли пур аз чидол,
Як соли кори ҳалол.
Бирафту бар мо нишон
Аз худ дар ҳар қадам монд:
Фатҳи тозаи кайҳон,
Бо шоҳроҳи БАМ монд.
Аз соли куҳан гарав
Бояд барад соли нав,
Ҷар соате бубояд,
Дар бар зафар кушояд
То афзояд дуболо
Шаъни диёри моро...
Шамолак раҳ мерӯбад,
Субҳи нав дар мекӯбад,
Дар чашму рӯи мардум
Гул мекунад табассум.
Ҷама хуррам,
Ҷама шод,
Соли нав муборак бод!

Қ И С С А Ҳ О

СЕ ДОДАРУ ЯК ХОҲАР

1

Се додаракон буданд,
Се марди чавон буданд,
Ба ҳам меҳрубон буданд,
Ҳамдилу ҳамчон буданд.
Се додар як хоҳар дошт,
Хоҳаре маҳпайкар дошт.
Аз барои се додар
Ҳам чон буду ҳам чигар.

2

Деҳи сабзи се додар,
Байни кӯҳ буду камар.
Даври деҳ деворе буд,
Деҳа не, ҳисоре буд.
Дури дур буд ин деҳа,
Серу пур буд ин деҳа.
Се додари донишманд,
Се додари сарбаланд,
Дилу чони деҳ буданд,
Нигаҳбони деҳ буданд.

3

Хасме бадхоҳу палид
Сӯи деҳ лашкар кашид.

То бад кунад холи дех,
Тала кунад моли дех.

Бар аҳли дех се додар,
Ёвар шуданду сарвар.

Фарзандони баоранд,
Нангу номусе доранд.

То дех нашавад вайрон,
Аз бедоди душманон.

Вақти тиру камон шуд,
Майдон ҷои мардон шуд.

4

Ҷанге шуд се шабу рӯз,
Ҷанге шуд хонумонсӯз.

Марду зан буд дар набард,
Деҳа сар хам намекард.

Се додари ҷавонмард,
Роҳнамой мекард.

Сафи душман мешикаст,
Раҳи душманро мебаст.

Дар сафи се додарон
Истода хоҳари ҷон.

Дар дасти ӯ камон буд,
Марг ба душманон буд.

5

Деҳа оби равон дошт,
Як чӯ оби давон дошт.

Душман он сӯ назар кард,
Роҳи чӯро дигар кард.

6

Се додар фурсате чанд
Бар андеша афтоданд.

Кокулсиёҳак хоҳар,
Гуфто сӯи се додар:

– Рухсат агар диҳедам,
Берун аз дар ниҳедам,

Рустӣ аз чашми душман,
Ба деҳ об оварам ман.

Маслиҳат омад писанд,
Се додар розӣ шуданд.

7

Раҳ буд раҳаки борик,
Шаб буд шабаки торик,

Хоҳарак рустӣ аз дар
Нимишаб омад бадар.

Рустӣ сари об омад,
Дар соати хоб омад.

Оби бастаро сар дод,
Сар доду асир афтод.

8

Дар пои дех шабона
Оташе зад забона.

Хоҳаракро тане чанд
Назди оташ оварданд.

Ғамдида буд, хаста буд,
Ду дасти ӯ баста буд.

9

Саркардаи душманон
Гуфто ба хоҳари чон:

– Яке раҳ дар пеши туст,
Андеша бикун дуруст.

Бар додаронат бигӯ,
Дар баҳои чони ту,

Пеши мо сар фароранд,
Дехро ба мо супоранд.

Чоне ба чон мехарӣ,
Чон бар амон мебарӣ.

Рӯ тобӣ, бишкастадаст,
Чоят мағзи оташ аст.

10

Хоҳарак лабханде кард, Ба кӯҳ назар чанде кард,	Се нури дидаҳоям, Ман хоҳари шумоям.
Ба деҳ чанде назар кард, Назар ба кӯю дар кард.	Ман мемирам, бидонед, То шумо зинда монед.
Ба се додар назар кард, Пас нидо аз чигар кард.	Шумо, то метавонед, Қасд аз душман ситонед!»
«Эй меҳрубонони ман, Ҷон ба ҷои ҷони ман,	Хоҳараки сарбаланд Худро ба оташ афканд.

11

Се додаракон диданд, Лаб аз ғазаб газиданд.	Бар сари душмани ҷон Тир омад мисли борон.
Ҳамин дам аз се канор, Аз се гӯши ҳисор,	Аз се сӯ чун се лашкар Ба ҷанг омад се додар.
Аз камони се додар Се додари як хоҳар,	Душмани берӯю раҳм, Ба ларза афтоду ваҳм,

Чанге мисли пода кард,
Думи худро хода кард.

ДУ ХОҲАРОН

(Афсонаи қарақалпоқӣ.
Мазмун аз М.Воловик)

Обу Замин – ду хоҳарон,
Ду хоҳарони меҳрубон,

Ҳамдил буданду ҳамзабон,
Чоне ба ҳам дар ҷои чон.

Ду хоҳарон зебо буданд,
Ду гавҳари якто буданд.

Ошиқ ба майли беҳисоб
Бар хоҳарон буд Офтоб.

Аз шӯълаи ин ишқи пок
Пайваста гул мекард хок.

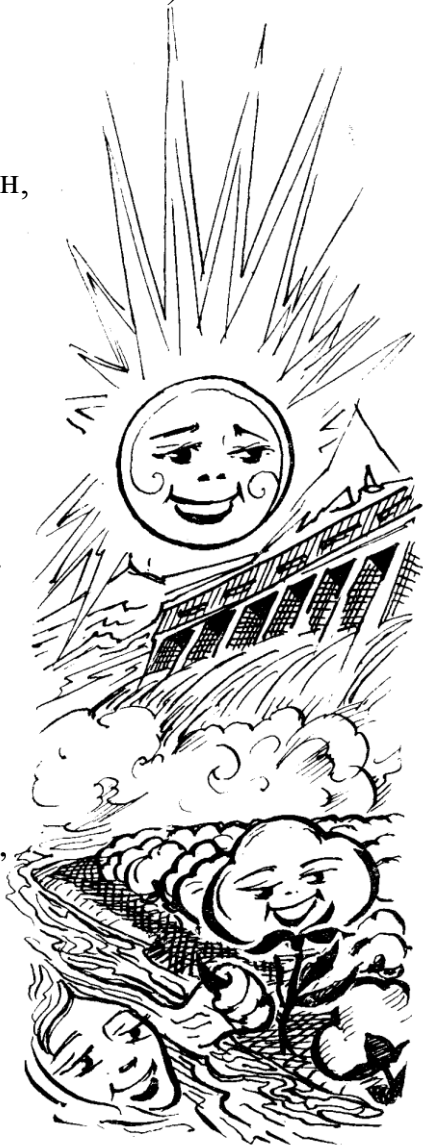
Оби равон бикшода чин,
Бӯсида аз рӯи Замин.

Меҳест дар ранги саҳоб,
Пеши нигоҳи Офтоб.

Ҳаргиз набуд фикри камӣ,
Хурсандӣ буду хуррамӣ.

Танҳо шамоли бекарор,
Он бадсиришти нобакор,

Ҳар вақт байни хоҳарон
Мекишт доне аз гумон.

Меғуфт бар гӯши Замин,
Танҳо агар ёбад: – Бубин,

Рӯзи тамоме сӯи Об
Назвора дорад Офтоб.

Бо Об меғуфт инчунин:
– Эй беҳабар, бин, бар Замин,

Ширин ниғаҳ кард Офтоб,
Гул ҳадя овард Офтоб.

Гарчи барои Офтоб
Як ҳам Замин буду ҳам Об,

Ҳарфи Шамоли бадғуҳар
Бар дил ниҳод аз худ асар.

Ду хоҳари мушфиқ буданд,
Аз рашк ду душман шуданд.

Коре ба дилҳо кина кард,
Ғам хона андар сина кард.

Ку ханда? Ку завқи шабоб?
Пажмурда гул шуд, тира об.

Аз нури гарми Офтоб
Дигар нагирад баҳра Об,

Аз хок н-ояд бӯи мушк,
Мешуд Замин дар чашм хушк.

Қаҳлу ҳасад ҳамхона шуд,
Меҳру вафо бегона шуд.

Рафтанд аз роҳи газанд,
То бад ду тан бо ҳам кунанд.

Тугён гаҳе мекард Об,
Ҳоли Замин мешуд хароб.

Гаҳ мемакид аз рӯи кин,
Рӯди пуроберо Замин.

Бар Офтоб аз осмон
Метофт кори хоҳарон,

Аммо набуд равшан чаро
Сар зад чунин як мочаро.

Ором то андак кунад,
Камтар нишони шак кунад,

Бисёртар борид нур,
К-аз тафти он чои сурур,

Баҳри Замину баҳри Об,
Шуд ҳадя дунёи азоб.

Сӯи Замин Оби давон
Гуфто: – Ба ман номехрубон

Будӣ, аз ин чо меравам,
Дур аз нигоҳат мешавам.

Афшонд дасти худ Замин:
– Рав-рав, – бигуфто, оташин, –

Бо ту маро будӣ ғаме,
Бе ту биёсоям каме...

З-он баъд аз Оби равон
На ном монду на нишон.

Ғоиб даме чун Об шуд,
Танҳо Замин нотоб шуд.

Бе хоҳараш дилгир шуд,
Ғам парвариду пир шуд.

Дар чашму дар рӯю ҷабин,
Тарҳе ҳазорон монд чин.

Хандид боди сарсарӣ,
Бурд аз Замин тухми тарӣ.

На сабзае дар боғ монд,
На сабзие дар роғ монд.

Хок омаду реги равон,
Ҳусни Замин рафт аз миён.

Хун мефишонид Офтоб,
Аз осмони тиратоб,

Таб дошт дар дил, тоб дошт,
Сӯз аз Замину Об дошт.

Аз он ки бечон шуд Замин,
Як лаб биёбон шуд Замин...

... Вақти зиёде даргузашт,
Садҳо сада аз сар гузашт.

Асри фаровони дигар
Мекард боз ин сон гузар,

Одам намеомад агар
Аз баҳри ёрӣ як сахар.

Чун гурд буд, чолок буд,
Пурзӯр буд, бебок буд.

Бар шӯразор овард рӯ,
Ашки Заминро дид ӯ,

Аз сарнавишти хоҳарон
Огоҳ буд он паҳлавон.

Гуфто, ки коре мекунам,
Аз сидқ ёрӣ мекунам,

То адл ҷустуҷӯ кунанд,
То оштӣ ҳар ду кунанд.

Ҷанги ду тан корест нанг,
Ман нуқта мемонам ба ҷанг.

Одам ба азме раҳсипор
Гардид сӯи шӯразор,

Аммо раҳашро бод баст,
Бедод роҳи дод баст.

Зӯре заду аз по фитонд,
То китф зери рег монд.

Таслим лек Одам нашуд,
Як тори мӯяш кам нашуд,

Зад наъраву аз ҷой хест,
Шерафкане бар пой хест,

Хам кард сар сӯи Замин,
Гуфт: – Эй ба ҷону дил карин,

Зери гарон бори ғубор,
Беҳуда Омӯро мадор.

Бигзор бо шӯру мағал
Роҳе бипӯяд то Арал.

Гуфто Замин: – На, ҳеч гоҳ,
Ўро намебахшам гуноҳ!

Одам биёмад пеши Об,
Гуфто: – Зи ҳарфам рӯ матоб,

Шав оштӣ бо хоҳарат,
Кам мешавад дарди сарат.

Гуфт Об: – На, на, ҳеч гоҳ
Ўро намебахшам гуноҳ...

Ҳарфе дигар Одам ба лаб
Н-овард, то н-ояд ғазаб,

Бигрифт аз дасти каланд,
Ҷӯе ба шасти даст канд.

Дар ҷӯй овард обро,
Бурд аз биёбон хобро.

Нӯшид чун обаш Замин,
Гардид аз нав нозанин,

Шуд меҳрвар аз нав ба Об,
Ошиқ бишуд бар Офтоб.

Ширин ҳама чун қанд шуд,
Омӯ раҳо аз банд шуд...

... Аз он даме Обу Замин,
Ҳам Офтоби аршин,

Гаштанд бо Одам қарин
В-аз дӯстони беҳтарин.

Ёбон дубора чон гирифт,
Зебе ҳама ёбон гирифт,

Ҳам боғ шуд ҳам ток шуд,
Зар дар биёбон хок шуд.

Аз пахта боло кӯҳ шуд,
Чун кӯҳи воло рӯҳ шуд,

Қад мекашад аз рӯи кӯҳ,
Одам ба фарру бо шукӯҳ,

Пар мекушояд чун уқоб,
Ҳамсаф бувад бо Офтоб.

ДУ ПАНДЕ, КИ МЕРОСИ ПАДАР ШУД

I

Буд набуд як пирамард
Дар як деҳ як замон буд.
Аз кулфати саҳти дард
Хоб зери айвон буд.

Ғун писарҳояшро кард,
То гӯяд гапи дилро.
Гуфт: – Дигар аз ин дард
Ман намехезам аз ҷо.

Бими мурдан маро нест,
Шоҳе аз бурси пирам,
Дорам гапеву бимест
Ногуфта онро мирам.

Ҷое ҷои ҷони ман,
Идомаи ман ҳақстед,
Як тан наеду шаш тан,
Шаш тан шерафкан ҳақстед.

Бишқастан осон қор аст,
Химча агар танҳояст.
Қори басо душвор аст,
Шаш химча гар якҷояст.

Шаш шоҳаи як такҷаст,
Як реша бо ҳам баста,
Ҳоҳам, ки бо ҳам пайваст
Бинад рӯҳам пайваста.

Оби сарде шуд дона,
Вазнин чун нафас гирифт,
Нӯки панди пирона
Пири хирад пас гирифт.

– Ҳаст дар кӯзае зар,
Зери ниҳоле дар боғ,
Меросам буд аз падар,
Кунед, албатта, суроғ.

Бо ин ду гап чашми худ
Оҳиста баст аз олам.
Кони ғуссаву ғам шуд,
Сад қони холӣ аз ғам.

II

Дур аз шаҳру дур аз баҳр,
Дур аз ёбони тафсон,
Чун холе дар рӯи даҳр,
Дехе буд дар кӯҳистон.

Бурсу буттаи анбӯҳ
Зову пуштаи хомӯш,
Дар синаи танги кӯҳ
Бигрифта буд дар оғӯш.

Он чо аз ҳама боло,
Хонае буд зери чар,
Обе шӯху мусаффо
Қорӣ буд аз пеши дар.

Пушти дар, болои об
Хонае нурафкан буд,
Пир он чо буд чун Дороб,
Хона не нишеман буд.

Рӯи оби зарафшон
Боғи сабзи хубе дошт,
Дехқон, ки буд, ҳар хазон
Зар аз боғаш мебардошт.

Нони ҷав кам агар дошт,
Пир онро кам намегуфт,
Ғуссаву ғам агар дошт,
Ғуссаву ғам намегуфт.

Аз қисса в-аз тарона
Ободон бому дар буд,
Дороии ин хона
Шаш меҳрубон писар буд.

III

Рӯи дастон бибурданд
То гӯристон падарро,
Бо дасти худ супурданд
Бар хок он тоҷи сарро.

Пас миёнро бубастанд,
Шаш марди давраоро,
Атрофи хон нишастанд,
Шаш тан бо як муддао.

То кам сар занад хато,
То бисёр ояд савоб,
Шаш додар як раҳнамо
Бояд кунад интиҳоб.

Як сухан дар миён шуд,
Аз забони шаш нафар,
Он ки дар синн калон буд,
Ҳам сар шуду ҳам сарвар.

IV

Боғ боғи калон нест,
Боғе бинӣ миёна,
Аз роҳи дур аён нест,
То рӯи чар аз хона.

Ҳосил оварад сара,
Гарчи боғи калон нест,
Андар тамоми дара,
Боғе беҳтар аз он нест.

V

Шаш додар боғ омаданд,
Шаш додари меҳрубон,
Кӯза суроғ омаданд,
Шаш додари ҳамзабон.

Кӯза дар кучо бошад,
Зери кадомин дарахт?
Аз кучо бубояд зад
Бел бар ин хоки сахт?

Он, ки буд акнун калон,
Рӯ бар додарон овард:
– Аз як сӯ, чон додарон,
Чун сурмааш бояд кард.

Шаш додари неруманд,
Шаш дасти печон ба кор,
Хуб побелаш карданд,
Дар оғози навбахор.

Хоки беҳи ҳар дарахт,
Монанди хокистар шуд,
Хоки хобидаю сахт,
Бедор андар назар шуд.

Тоза шуд боғ аз алаф,
Тоза шуд аз хору хас,
Тобон шуд мисли садаф,
Ҳуснаш мебарад ҳавас.

Пайдо аз кӯзаю зар,
Аммо нишоне нашуд,
Шаш нури чашми падар,
Розӣ буд аз кори худ.

VI

Дур аз баҳсанду нифок,
Шаш чигарбанди падар.
Иттифоқанду тифок
Шаш шуълаи як саҳар.

Вақти мувофиқ ёбанд,
Бар боғ рӯ оваранд.
То андак ғизо диҳанд,
То об аз чӯ оваранд.

Лек мудом як хаёл,
Дорад шаш додари чон,
Сарҳо пур-пури суол,
Дилҳо пур-пури гумон.

Аз боғу кӯзаю зар,
Лаб моро чаро кушод?
Ё вақти видоъ падар,
Рев писарҳоро дод?

Ё чояш дигар чо буд,
Аз нохушӣ хато кард?
Ё имтиҳони мо буд,
Ё санчише моро кард?

Сад андеша буд дар сар
Ҳар яке чун меҳобид...
Кӯзаи пур-пури зар
Хоби хуше метобид.

VII

Хушк омад моҳи найсон,
Чашми сарде гармо дӯхт,
Сабза андар кӯҳистон,
Ҷо-ҷо дар ҳар кучо сӯхт.

Лек аз офат амон ёфт,
Боғӣ сабзи шш додар,
Бурзу фаре чандон ёфт,
Аз ҳусни меваи тар.

Пур аз мева майдон шуд,
Пур аз мева шуд хона,
Қурби мева арзон шуд,
Арзон шуд мағзу дона.

Пур шуд бому пур шуд дар,
Пур шуд кӯчаю бозор.
Таъин шуд мисли сахар
Бар додарон ин асрор:

На кӯза ҳасту на зар
Дар ин боғу дар ин хок,
Аз заҳмати ҷонпарвар
Зар хезад аз хоки пок.

VIII

Дур аз шаҳру дур аз баҳр,
Дур аз ёбони тафсон,
Дар як кунчи дури даҳр
Дар як деҳи кӯҳистон.

Он ҷо, ки он шаш додар,
Хушнуду комгоранд,
Бо меҳнат аз хоки тар
Симу зар мебардоранд.

Он ҷо, ки то ба ҳоло
Дар зери ҷаре боз аст,
Оби шӯху мусаффо
Он ҷо нағмапардоз аст,

Базме шуд ачаб ширин,
Гул то вақти сахар кард,
Аз он шаш тан шашумин
Дина хонаву дар кард.

Меҳмондорони хона
Панҷ тан бародар буданд,
Саф баста омирона,
Дастон пеши бар буданд.

Базме буд фарҳатфизо,
Ман ҳам дар он чо будам,
Ман ҳам кардам тамошо,
Хушдил саропо шудам.

ҶИССАИ МУЛОҚОТИ КҶТОҲҚОМАТИ ХОКСОР ВА ҚАДДАРОЗИ ЛОҒИ

Кӯтоҳқомат яке мард
Девори сангӣ мекард.

Сангаш санги хоро буд,
Санги рӯи дарё буд.

Кораш кори сангин буд,
Кори хеле вазнин буд.

Аввал санги худро мард
Бо путк майда мекард,

Баъд аз оне зам мешуд,
Ҳамбасти ғарам мешуд,

Бо устодӣ мечид,
Мечиду боз медид,
Оё дуруст чидаст?
Ҷамвор оё хобидаст?
Гар чидааш зебе дошт,
Санги дигар мегузошт...
Мӯяш аз арақ тар буд,
Рӯяш аз арақ тар буд.
Аз арақ курта тар буд,
Чун марди коргар буд.
Рӯ дигар сӯ наметофт,
Девораш ҳусн меёфт...
Боре вақти зарби кор
Кораш бишуд халалдор.
Овозе омад ба гӯш,
Омаду бурд аз ӯ ҳуш.
Дид ӯ марде қаддароз
Сӯяш медиҳад овоз.
Марде мисли сафедор
Лоғартани салладор,
Нигаҳ ба рӯяш дорад,
Ханда ба сӯяш дорад.
Мегӯяд: «Бо худ чаро
Ҷабре куниву чафо?»

Бо коре ту дубора
Сарсонию овора.

Кор ончунон бояд кард,
К-он бошад шоёни мард.

Мард бояд кунад сахт,
Девор аз санги яклахт.

Рӯи ҳам бардору мон,
Мушкилат шавад осон.

Он сон, ки ман тавонам,
Дубин, чӣ сон мемонам!»

Марди лоғари дароз
Пеш омад андаке боз.

Он чо, ки санги хоро
Хуфта буд рӯи дарё.

Пеш омаду зад ба санг
Сахт бо чобукӣ чанг,

Аз чояш то бардорад,
Рӯи поя гузорад.

Лек начунбид аз чо,
Санги сафеди хоро.

Хост каме чунбонад,
Баъд аз чояш ғелонад.

Боз начунбид аз чо,
Санги чипори хоро.

Ду китфаш муттако кард,
Тирак ду пойро кард.

Боз начунбид аз чо,
Санги дурушти хоро.

Ду рӯ ранги лола шуд,
Обу арақ жола шуд.

Дил омад дар сина танг,
Шишт хама хорасанг.

Дидаш чун Кӯтаҳқомат
Бо ханда бар гап омад.

Гуфт сӯи Қаддароз:
«Бар гап диҳӣ фақат ғоз,

Ақл ҳар сӯ бубояд
Роҳ ба кас намояд,

Суд аз амал набошад,
Нур ақл агар напояд...»

Оби дарё лаб мезад,
Бо соҳилҳо гап мезад.

Кӯтаҳқомат чаҳде дошт,
Санг ба ҳам мегузошт.

Ҳам буд сари Қаддароз...
Чӣ ҳам мегӯяд ӯ боз?!

ҚИССАИ ХАРГҶШИ ХУДСИТО

Шаб омад, шаби сармо,
Баъди як рӯзи гармо.

Аз паяш хунук омад,
Бо барфи тунук омад.

Чо ҳама хар кучо шуд:
Чуғз дар чокӣ чо шуд.

Акка дар лона чо шуд,
Гурба дар хона чо шуд.

Он чо, ки хору хас буд,
Харгӯшак чо он чо шуд.

Барф ғарам-ғарам шуд,
Барф рӯи ҳам зам шуд...

Моҳи танҳо аз хона,
Берун омад шабона.

Бубинад дар ин диёр
Кӣ хоб асту кӣ бедор.

Аз болои чар гузашт,
Аз рӯи камар гузашт.

Аз рӯи дарё гузашт,
Аз рӯи сахро гузашт.

Дид маҳ ҳама чоро,
Он чи буд ошкоро.

Он чи ниҳон буд, надид,
Харгӯшакро зуд надид.

Зеро ўро хоби хуш
Бигрифта буд дар оғӯш:

«Харгӯшак деҳқон будаст,
Пур сахни майдон будаст.

Сабзӣ се ғарам будаст,
Он қадар карам будаст.

Харгӯшак беғам будаст,
Харгӯшак хуррам будаст.

Хӯрад то навбахорон,
Бо хешону таборон...»

* * *

Хест Харгӯшак аз хоб
Дар ёдаш буд хоби боб:

Сабзияш ғарам-ғарам,
Буд ғарам-ғарам карам.

Бар хоби худ бовар кард,
Харгӯшонро хабар кард.

Шодон дарҳоро бикӯфт,
Бо харгӯшакон бигуфт:

– Хешон, саф кашед ин чо,
Ман аз барои шумо,

Хӯрчин-хӯрчин аз ғарам,
Сабзӣ ораму карам.

* * *

Харгӯшак бо дили шод,
Рӯ сӯи сахро ниҳод.
Савте дар зери лаб дошт,
Завқе дар нимашаб дошт.

Гуфт аввал аз карам,
Баъд аз сабзӣ мебарам.

Пой сӯи ғарам монд,
Даст рӯи карам монд,

К-аз гӯша чун доди бод,
Гург сӯяш садо дод.

Пас гашту зери санцид
Гурги қачпоро бидид.

Чун алав чашмонаш буд,
Чун арра дандонаш буд.

На хӯрчин гуфту ғарам,
На сабзӣ гуфту карам.

Баргашту монанди тир
Омад бар пой адир.

Чо дар домани раҳ шуд,
Зери хоре панаҳ шуд.

* * *

Харгӯшон интизоранд,
Бесабру беқароранд.

Поро бар по месоянд,
Роҳ ҳама мепоянд.

Кайҳо шаб рафта аз шаб,
Н-ояд дар чашме ғанаб,

Аз Харгӯшак дарак нест,
Пай ҳасту Харгӯшак нест.

* * *

– Вазнин омад шояд бор,
Шояд кӯмаке даркор? –

Гуфт аз гӯшае Харгӯш,
Дод сипас ба раҳ гӯш.

– Харгӯшак моро фан дод! -
Лаб бар гап дигар кушод, -

Одобашро бояд дод,
То умре орад дар ёд.

Корест аз ҳама нозеб,
Фанду хилаю фиреб!..

Дар манзили харгӯшон,
Ғавғое шуд хурӯшон..

Харгӯшак аз зери хор,
Аз ин ғавғо шуд бедор.

Пеши харгӯшон омад,
Андак парешон омад.

Гуфт: – Ғавғо чӣ даркор,
Аз баҳри беҳуда кор.

Фикри сабзию карам,
Бор бувад дар сарам.

Нуқтае гар ҳал шавад
Коре бемағал шавад:

Гурги балоро чӣ сон
Бидҳам фиреб осон,

То пешатон аз ғарам
Сабзӣ ораму карам?

Имшаб ӯ ниғаҳбон аст,
Бар ғарам посбон аст.

Аз номи гурги ало,
Чун аз офату бало,

Тарсон харгӯшон шуданд,
Ҳар сӯ парешон шуданд.

Харгӯшаки худсито
По зад аз ҳама қафо.

Дар зери бутгаи нарм,
Чо шуд бар чоғаҳи гарм.

* * *

Маҳ, ки сайри фазо дошт,
Бо шавқе тамошо дошт.

Ҳоли харгӯшонро дид,
Диду зери лаб хандид.

Хандон-хандон ба хона
Оҳиста шуд равона.

ҚИССАИ БУЛҲАВАСӢ

Бар Асп кӯҳони Шутур
Бисёр ҳам омад писанд,
Кӯҳон чу бинмудаш зи дур,
Ҳушу хаёлаш гашт банд.

«Кӯҳон агар медоштам,
Монанди ман зебо набуд,
Дар дил набудам ҳеч ғам», –
Гуфт Асп бо дарде ба худ.

– Кӯҳони худро, эй Шутур,
Бифрӯш бар ман, – гуфт Асп, –
Наълат диҳам, як наъли зӯр,
Наъле аз оҳан, – гуфт Асп.

– Даркор не наълат ба ман, –
Гуфто Шутур, – чун нест сум, –
Дум дех, дилат хоҳад, ба ман,
Кӯтах маро бисёр дум.

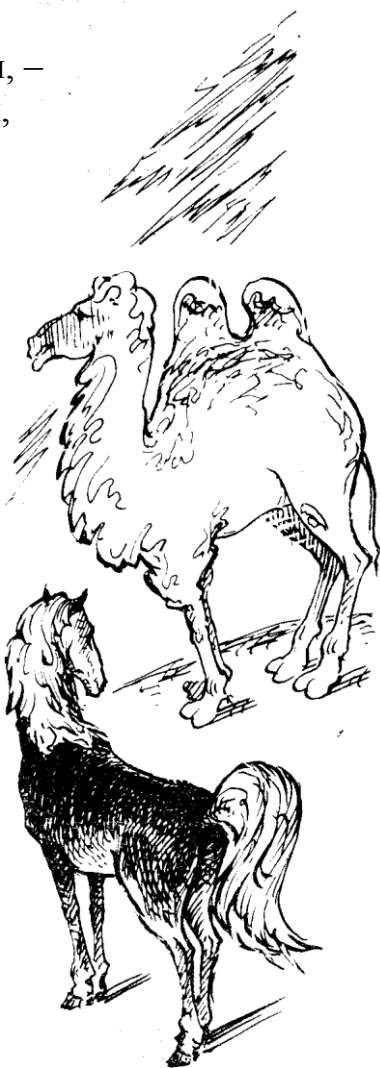
Маъкул шуд савдояшон,
Кӯхону дум карданд иваз,
Гаштанд хеле шодмон
Ду кӯтахакли хомпаз.

По Асп бар раҳ мениҳад,
Кӯхон чу кӯх бар пушт бор.
Дар ҳар қадам ғам медихад,
Бармеҳӯрад бо шохсор.

Чун кӯзапушти калтадум
Сағҳо талошаш мекунанд.
Дум мегазанду пою сум
Нав-нав харошаш мекунанд.

На боғурур омад ба дашт,
На сабза аз сахро гирифт,
Тоқат накарду бозгашт,
Дар кунчи оғил чо гирифт.

Дум кард чун Уштур кашол,
Раҳ гаштанаш душвор шуд,
Санге чу як бори малол
Дар дум ба сахтӣ бор шуд.

Гар пеш по монад Шутур,
Дум мекашад сӯи қафо.
Осудагӣ рафту ҳузур,
Душвор шуд сайру чаро.

Сағҳои деҳ дунболагир,
Дум басту шуд бегонае,
Аз хораке ногашта сер,
Чо шуд дар оғилхонае...

Аспу Шутур бо як шигифт
Бо ҳам сиголиданд роз.
Кӯҳон Шутур аз сар гирифт,
Соҳиб ба дум шуд Асп боз.

Гарчи дар ин дорумадор
Кӯтоҳтар шуд боз дум,
Кӯҳони зебо захмдор
Гардиду зебаш кард гум.

Масрур Асп асту Шутур
Бишкаст дар дилҳо ҳавас...
... Дар зиндагӣ, чонам, сурур
Касро наёрад моли кас.

ҚИССАИ ЧАШМАҲОЕ, КИ ДАРЁ ШУДАНД

Чашма мисли ашки санг,
Меомад аз роҳи танг.

Як чакраи чакон буд,
Як чакраи аён буд.

Чак-чак чакад, бар гулӯ
Хок медодаш фурӯ.

Дарёро намедонист,
Пахноро намедонист.

Ҳар сӯе оварад рӯй,
Кӯҳ буду чару чӯй.

Он сӯи ҷар чӣ бошад?
Пушти камар чӣ бошад?

Ин ҷо ҷаро дарё нест?
Чашмаяк намедонист.

Меҳост ин, ки бидонад,
Ҳаргиз нодон намонад.

Роҳе он сӯ кушояд,
Аз тангиҳо барояд.

Бечора чора мекофт,
Лекин чора намеёфт.

* * *

Боре шамолак омад,
Ошуфтаҳолак омад.

Бар обаки чорақоб
Омад як фурсати боб.

Пешопеши бод омад,
Печида дилшод омад,

Поён оҳиста омад,
Поён дониста омад.

* * *

Раҳ бирафту раҳ бирафт,
Раҳ то резишгаҳ бирафт.

Шаби дароз раҳ бирафт,
Раҳ то сахаргаҳ бирафт.

Вақте рӯзи калон шуд,
Роҳу бераҳ аён шуд,

Гӯшае ободде дид,
Дунёи кушодде дид.

Дид обаке мисли ӯ
Аз ин сӯю аз он сӯ,

Чак-чак чакон меояд,
Ашке равон меояд.

Хурд-хурду танҳоянд,
Танҳо-танҳо меоянд.

Рези кӯху реги чӯ
Осон мебарад фуру.

Танҳо будан азоб аст,
Ҳоли танҳо хароб аст.

Танҳо-танҳо то манзил,
Роҳ кашидан мушкил.

Бояд бишуд муттаҳид,
Аз танҳой сар кашид.

Чашмаяк омад ба сар
Назди чашмаи дигар.

Гуфт: – Биё, раҳ равем,
Роҳи худ ҳамраҳ равем.

Дарёро ҳар ду бинем,
Дунёро ҳар ду бинем.

Розӣ шуд обаки сард,
Маъкул гапи ўро кард,

Якҷо шуданду рафтанд,
Ҳампо шуданду рафтанд.

Коре, ки писанд омад,
Ширин мисли қанд омад.

Аз ин сӯю аз он сӯ,
Аз зери чар, бари чӯ,

Чакраҳо чун чакиданд,
Чакраҳо чун давиданд,

Якбора хеле шуданд,
Як оби зебо шуданд.

Як оби ғелон шуданд,
Як оби резон шуданд,

Аз баландӣ хамиданд,
Аз пастихо дамиданд,

То паҳноро бубинанд,
То дунёро бубинанд.

* * *

Чашмаҳои хушчило,
Чашмаҳои раҳгиро,

Бечангу бе чағона,
Лабҳо пур аз тарона,

Аз зовия гузаштанд,
Аз роҳи худ нагаштанд,

Аз тангно гузаштанд,
Аз роҳи худ нагаштанд.

Ҳар обе дар раҳ омад,
Ғелиду ҳамраҳ омад,

Боз давонтар шуданд,
Боз дамонтар шуданд.

Чунки тавоно буданд,
Бо ҳам муттако буданд,

Сарҳо дигар ҳам набуд,
Шодӣ буду ғам набуд.

* * *

Чӯю чар дар қафо монд,
Дар пушти теғаҳо монд,

Водӣ оғӯшаш кушод,
Чо дар оғӯши худ дод.

Аз ин водии обод,
Аз ин водии озод,

Як дарёи хурӯшон,
Чорӣ буд рӯзу шабон.

Водӣ аз оби дарё
Гул карда буд саропо.

* * *

Чашмаҳои софи соф,
Шишарезаи шаффоф,

Вақте дарёро диданд,
Мисли кӯдак болиданд,

Сарро ба мачро зданд,
Худро ба дарё заданд.

Дарё зери бар гирифт,
Чун қону чигар гирифт.

Сила кард, офарин хонд,
Дар боли мавчаш нишонд,

То барад мавчи сурур,
Дури дури дури дур,

То бар мақсад расонад,
Танҳо дигар намонад.

* * *

Чашмаҳо дарё шуданд,
Чашмаҳо дунё шуданд,
Баъд аз он кучо шуданд?
Дар шеъри мо чо шуданд.

ҚИССАИ ЁРИ НОМУВОФИҚ

Зоғу Кабутар як замон
Буданд бо ҳам дӯстон.
Зери нигоҳи Шоҳбоз,
Дар боргоҳи Шоҳбоз,

Чун зодагони як падар
Метофтанд андар назар.
Бе ҳамдигар об аз гулӯ
Ҳаргиз намерафтӣ фурӯ.
Ҳамсою ҳампо буданд,
Як умр дар як чо буданд.
Ҳеч аз чудой гап набуд,
Аз бевафой гап набуд.
Ҳарчанд гоҳе Кӯрмуш,
Медод овозе ба гӯш:
«Зоғ аст хеле ҳиллагар,
Бош, эй Кабутар, бохабар,
Як рӯз зоғӣ мекунад,
Кори бадогое мекунад!»
Бовар ба ҳам чун доштанд,
Рашкаш ҳамепиндоштанд.

* * *

Дар он замони дури дур,
Зоғ андаке будӣ ба нур:
На буд сиёҳ, на буд ало,
Қар-қар намедодӣ садо.
Чун пахта буд, чун барф буд,
Хушсурату хушҳарф буд.
Ранги Кабутар ҳам дигар
Дар он замон буд як қадар.
Заррин барояш бол дошт,
Дар сина мушкин хол дошт.
Заррин думу минқор дошт,
Як зеби нотакрор дошт.

* * *

Дарвозабон буд Зоғи зол,
Коре дур аз ранчу малол.
Меҳмон расад дар мекушод,
Мизбон расад, дар мекушод.
Мисли сутун шому саҳар,
Истех буд дар турми дар.
Лекин Кабутар дошт раҳ
То андаруни боргах,
Як ходими бообрӯ,
Дар хизмати бону буд ӯ.

* * *

Тухми ҳасад мекошт Зоғ,
Рашки фаровон дошт Зоғ.
Аз он, ки то бонуи шоҳ
Ў не, Кабутар ёфт роҳ,
Ў не, Кабутар роздон
Дар боргоҳи олишон.
Дар мегирифт аз дард Зоғ,
Навъе панаҳ мекард Зоғ.

* * *

Дарде, ки буд дар дил ниҳон,
Шуд оқибат рӯзе аён.
В-аз дӯстии дӯстон
На ном монду не нишон.

* * *

Он рӯз гул мебаст хор,
Хушдил зи гул буд шохсор,

Гул рӯи раҳ барчош буд,
Раҳ аз гул анбарпош буд.
Он рӯз карданд аҳли арк
Аз субҳ кори хеш тарк.
Он рӯз буд аз шодрӯз,
Он рӯз буд аз зодрӯз,
Сисола шуд бонуи Шоҳ,
Суре буд андар боргоҳ.

* * *

Пӯшид пӯшоки сара
Бонуи гулрӯ яксара.
Дархост бо ангуштарин,
Ангуштарини беҳтарин,
К-он ҳадя буд аз подшоҳ,
Дар рӯзи фирӯзи ниқоҳ,
Ангуштро оро диҳад,
Пас сӯи берун по ниҳад.
Он чо, ки ояд хосу ом
Аз баҳри табрику салом.
Ҳарчанд ки бисёр кофт,
Ангуштари худро наёфт.

* * *

Ҳайрон ҳама, гардон ҳама,
Тозон ҳама, пурсон ҳама,
Саргаштаву сарсон ҳама,
Ангуштарӣ чӯён ҳама.
Пайдо наяст ангуштарин,
Гӯё фуру бурдаш замин.

* * *

Шаҳбоз гардид оташин,
Фармуд фармоне чунин:
«Аз он ки бурд ангуштарин –
Ангуштарини беҳтарин,
Гар зоти пар, пар канда бод,
Зоти дигар, сар канда бод!».

* * *

Дарбор дар ташвиш шуд,
Пиру чавон тафтиш шуд.
Ҳар он, ки кард арзи суҳан,
Номи Кабутар бар даҳан
Бигрифту гуфт: – Ё боҳабар,
Санҷед ёро хубтар.
Аммо Кабутар як суҳан,
Мегуфт танҳо: «Ҷони ман,
Савганд бар номи падар,
З-ангуштаринам беҳабар».
Бар гуфтаи минқорзард
Пурсишгаре бовар накард.

* * *

Дарвозабони қасри шоҳ,
Зоғ омад он ҷо чун гувоҳ.
Аз хайли ёрони вай аст
В-аз дӯстдорони вай аст.
Ҳарфи варо бояд шунид,
Шояд расад аз вай навид.
Аксар гумон мекард, Зоғ
Мечинад аз ҳамсоя доғ,

Ёрї риоят мекунад,
Бо чон ҳимоят мекунад,
Аммо хиёнат кард Зоғ,
Кори бади бад кард Зоғ.
Аз ёд ёди дӯст бурд,
Дар лавҳи ёдаш дӯст мурд.
Пиндошт: «Поён шуд ҳаёт
Ўро, намеёбад начот.
Вақт аст, то боло равад,
Ходим ба шаҳбону шавад».
Фурсат ғанимат дид Зоғ,
Толеи худ санҷид Зоғ.
Зидди Кабутар бефурӯғ
Гуфто суҳанҳои дурӯғ:
– Дар поси худ дар турми дар
Истода будам аз саҳар.
Ҳангоми теғи офтоб,
Омад Кабутар бо шитоб,
Чизе буд андар зери бол,
Табъаш нагирад то малол,
Пурсон нагаштам чист он,
Шояд буд ангуштар ҳамон.
Вақте ки аз дар дур шуд,
Болаш чу як каф нур шуд.
Саҳви ниғаҳ пиндоштам,
Варна варо медоштам.
Рағ зад дили зор он замон,
Комил шуд акнунам гумон.
Аз баҳри исботи гуноҳ
Лозим нашуд дигар гувоҳ.

* * *

Қозии пири боргоҳ –
Калходи шуми пургуноҳ,
Айнак ба рӯи чашм монд,
Ҳукми қазои хеш хонд:
«Баҳри Кабутар як чазо
Бо амри шаҳ омад раво.
Ангуштарӣ дуздидааст,
Раҳ дода бар рафтори паст,
Дар саҳни майдони кушод,
Пар аз тани ӯ канда бод!»
Чашми Кабутар хира шуд,
Дунёи равшан тира шуд.

* * *

Бечораро канданд пар,
Аз нӯги по то фарқи сар.
Беайб айбӣ хонда шуд,
Аз қасри олій ронда шуд.

* * *

Бар нақди аҳде, ки варо
Бӯе набудӣ аз вафо,
Бар нақди парҳои зи пӯст
Баркандае аз ҷисми дӯст,
Бар хизмати бонуи шоҳ
Раҳ ёфт Зоғи дилсиёҳ.
Бахте, ки умре кофт Зоғ
Дар музди тухмат ёфт Зоғ.

* * *

Моҳе бирафт аз он миён,
Моҳи наве зам шуд ба он.
Афсонаи ангуштарӣ,
Чун қиссаи деуу парӣ,
Шуд кухнаву аз ёд рафт,
Гарде буду бар бод рафт.
Дар боргоҳи пурхурӯш
Аз нав ҳаёт омад ба чӯш.

* * *

Рӯзе ба ғайри чашмдошт,
Бар боргах айёми чошт,
Дар каф асо, дар по калӯш,
Хомӯш омад Кӯрмуш.
Аввал ба шаҳ таъзим дод,
Ангуштариро пас ниҳод
Рӯи кафи бонуи шоҳ.
Пурсид узре бар гуноҳ:
– Мушак, – бигуфто Кӯрмуш, –
Он тифлаки беақлу ҳуш,
Бозичааш бишмурдааст,
Бозӣ ба бозӣ бурдааст.
Шояд суроғе кардаед,
Ҷам бедимоғӣ кардаед.
Кӯдак надонад чист зар,
Зар дарди дил,
Зар дарди сар.
Бори дигар, олампаноҳ,
Мепурсам узре бар гуноҳ.

Он сон, ки омад Кӯрмуш,
По бозпас зад Кӯрмуш.

* * *

Шоҳи замонро ғам гирифт,
Аз ғам сари худ ҳам гирифт.
Ошуфта гашту дар ғазаб,
Дар зери дандон монд лаб.
Дуру дароз андеша кард,
Ҷону танаш омад ба дард.
«Пас ҷустуҷӯи сарсарӣ
Буд қиссаи ангнуштарӣ?
Пас он Кабутар бегуноҳ
Бо амри ӯ шуд рӯсиёҳ?
Ин сон зи ёрони вафо
Ҳар гоҳ мегардад чудо?
Пас рев додастанду фанд
Калходу Зоғаш ҷои панд?
Пас адл нест, инсоф нест,
Об аз сари худ соф нест?
Бо ин ду-се айёру шум
Рахро кунад як рӯз гум.
Роҳи хато бояд бубаст,
Дасти ситам бояд шикаст.
Бар он, ки некӯрой нест,
Дар давлати ӯ ҷой нест!»
Бар тахт то шинад дуруст,
Бархест аз ҷо шоҳ ҷуст.

* * *

Калхродро аз боргоҳ,
Чун нобакоре ронд шоҳ.
Аз кӯҳи домони саҳоб
Қозӣ шуду омад Уқоб.
Дар ҳаққи Зоғи бевафо
Амре раво шуд бар ҷазо.
Он сон ҷазое, ки ба сад
Наслу начоташ мерасад.
Амре, ки чун амри дил аст,
Тағйир додан мушкил аст.
Дар пеши чашмони Уқоб,
Дар зери нури офтоб,
Шуд Зоғ лоиқи ҷазо:
Ниме сиях, ниме ало,
Карданд аз рӯи гуноҳ
Бо амри бетаъхири шоҳ.
Дигар саропо Зоғ шуд,
Чояш канори боғ шуд.
Бигрифт низ овози ӯ,
Шуд ҳарфи ӯ:
– Қар-қар қуру!
– Қар-қар қуру!

* * *

Аз он замон, то ин замон,
Ҳар рӯз дар оби равон
Худро бишӯяд боумед,
Аммо намегардад сафед.
Вазнин адои дӯстист,
Сангин ҷазои дӯстист.

ДАР РҶЗАКИ ТОБИСТОН

I

– Мӯрча, эй мӯрча,
Майдаяки зӯрча,
Аз саҳар зери борӣ,
Чиро хона меорӣ?

– Аз пая як-ду дона
Дона барам ба хона,
Дар рӯзаки тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

II

– Оруяк, эй оруяк,
Оруи хубрӯяк,
Сафар аз саҳар дорӣ,
Кучо ту сафар дорӣ?

– Равам ба сӯи саҳро,
Оварам шахди гулро,
Дар рӯзаки тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

III

– Санҷобак, эй санҷобак,
Санҷобаки камхобак,
Ин қадар мешитобӣ,
Ин қадар чӣ мекобӣ?

– Мағз барам ба хона
Аз шоха як-ду дона.

Дар рӯзаки тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

IV

– Калламуш, эй калламуш,
Калламушаки баҳуш,
Чаро замин мекобӣ,
Чӣ аз замин меёбӣ?

– Хона бино мекунам,
Донаро чо мекунам.

Дар рӯзаки тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

V

– Харгӯшак, эй харгӯшак,
Харгӯшаки хомӯшак,

Ту ҳам машғули корӣ,
Дар дастакат чӣ дорӣ?

– Сабзӣ дораму карам,
Ба хонаам мебарам.

Дар рӯзаки тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

VI

– Булбулак, эй булбулак,
Ошиқи рӯи гулак,

Чаро ту беқарорӣ,
Даме роҳат надорӣ?

– Аз барои мӯрча,
Майдаяки зӯрча,

Аз барои оруяк,
Оруи хубрӯяк,

Аз барои санчобак,
Санчобаки бехобак,

Аз барои калламуш,
Калламушаки бахуш,

Аз барои харгӯшак,
Харгӯшаки хомӯшак,

Таронаҳо мехонам,
Маҳду сано мехонам.

Ки мехӯранд тобистон
Ғами рӯзи зимистон.

ДУ ХУРҶСИ КУЛАНҒӢ

1

Ду хурӯси кулангӣ,
Рӯзе шуданд чангӣ.

Аввал ман-манӣ карданд,
Баъд парканӣ карданд.

Ҷӯраҳои ҷон буданд,
Ёри меҳрубон буданд.

Якбора ногап шуданд,
Ба якдигар чап шуданд.

2

Яке гуфто: – Ман бобо,
Надав пеш, аз пасам о!

Дигар гуфто: – Э нодон,
Ман кайҳо бобокалон.

Ту аз қафои ман о!
Баҳсе шуду мочаро.

Ду чӯраи ҷон, ду сӯ
Рафтанд қад-қади чӯ.

3

Ҳарду ҳамсоя буданд,
Ҳарду ҳампоя буданд.

Ба мурғакони парпо,
Ба чӯчаҳои зебо,

Ҳарду пуштибон буданд,
Раҳбари мурғон буданд.

Шағолак ҳам тарсон буд,
Аз деҳа гурезон буд.

4

Боғи сабзи лаби чӯ
Танг омада ба ҳарду.

Байни гулу байни хор,
Дар ду бари як девор,

Ҳарду кут-кут мекунанд,
Ҳарду ғут-ғут мекунанд.

Чудо-чудо мегарданд,
Тани танҳо мегарданд.

5

Аз ҷанги чӯраҳо зуд
Шағолак бохабар шуд.

Лабаш лесиду дум зад,
Дилаш аз шодӣ гум зад.

Домани бегаҳ гирифт,
Сӯи деҳа раҳ гирифт.

6

Аз ду бари деворе
Аз байни гулу хоре,

Хомӯш сӯи хона
Ду чӯра буд равона,

Ки аз хами пахолак,
Ду чашмаки шағолак,

Ба ранги алобак тофт...
Шағолак пайт мекофт.

7

Шағолакро, ки диданд,
Ҳарду яке тарсиданд.

Аз тарс «ку-ку» гуфтанд,
«Қўра, канӣ ту?»
– гуфтанд.

Пар зада аз бари хор
Рафтанд рӯи девор.

Бар дӯст вақти душвор
Ёрии дӯст даркор.

8

Шағолаки айёрк,
Шағолаки бадкорак,

Вақте чўраҳоро дид,
Танҳо неву якчо дид.

Ба ҳам чун мутгако дид,
Ғамгин шуду ноумед.

Аз раҳи худ қафо гашт,
Боз ба чониби дашт.

Ду чўраяки чангӣ,
Ду хурӯси кулангӣ,

Якранг бо дили шод
Аввал заданд фарёд.

Баъд ба хона рафтанд,
Ҳамраҳ шодона рафтанд.

Начот онҳоро бидод
Иттифоку иттиҳод.

МУНДАРИЧА

Дилакам мекушояд	3
Ману махтоб	4
Тирукамон рӯи бом.....	5
Деҳи мо саҳни кор аст	5
Хонаҳои деҳи мо.....	7
Боғи тори шах	8
Як пора Каҳкашон	8
Шуълае лағзон омад	10
Бегоҳ.....	11
Чилчашма	11
Шаршара	13
Модари чони ман (суруд).....	14
Мулки меҳрубон (суруд)	15
Модарам	17
Модари ман дӯзанда	18
Модарам аз кор омад	18
Нони гарм.....	20
Чӣ овардӣ, ақочон?	21
Мошини «ЗИЛ» меронад.....	22
Холаи Гавҳар	23
Мошон дар хона хоб аст.....	24
Нони холам бамазза.....	25
Баро, баро, Офтоб!.....	25
Бар пушта чӯпон омад	26

Бӯи замин.....	26
Чанд гул дорад гулдаста?.....	27
Боварат намеояд?	28
Аз танҳой зиқ шудааст.....	29
Некӣ наравад аз ёд	29
Тобистон (суруд)	30
Кӣ аз кӣ?	32
Саволи Маҳмуд ва ҷавоби дарахти тут	32
Зардолучон, зардолу.....	33
Оби равон.....	35
Миёнро маҳкам бастам	36
Кӣ мегӯяд чанд дона?.....	37
Гандум	37
Хирманкӯбӣ	39
Бузаки холдори ман.....	40
Ангур	41
Хӯшаи гандум.....	42
Аспи бобоям яктост	43
Алопар	44
Ҷайра.....	45
Мӯрча.....	46
Тӯр танид анкабут	47
Шабчароғ	47
Кабки дарӣ	48
Чигӣ-чигӣ, шӯк-шӯк.....	50
Чӯчаҳо.....	51

Чонакаш дар хатр монд	52
Хурӯсак	53
Мурғон чиҳо мегӯянд?	55
Амакҷони космонавт	56
Варзиш мекунад Аҳрор	57
Аллаё, алла	58
Кӣ бошад?	59
Як дона марворӣ	60
Кучо рафтӣ, Анварҷон?	60
Рафтаи назди бобоям	61
Лаби ҷар, дар паси дар	62
Бо кӣ баробар шавам?	63
Ману ҷӯраҳои ман	64
Як реза кӯх	64
Магар ман калон шудам?	66
Суратгар	67
Асои ҷӯпон	67
Пирамарди кӯчарӯб	69
Гулдаста даста-даста	71
Чӣ бояд кард?	72
Қобил ё ноқобил?	73
Саломи Соқӣ	73
Чаро?	74
Ваъда	74
Кӣ хастатар мешавад?	75
Зери айвон, паси миз	76

Ҳаво парво надорад.....	76
Бобобарфӣ.....	77
Кабк ва барф	77
Соли нав муборақ бод!.....	79

ҚИССАҲО

Се додору як хоҳар	80
Ду хоҳарон.....	85
Ду панде, ки мероси падар шуд.....	91
Қиссаи мулоқоти Кӯтоҳқомати хоксор ва Қаддарози лофӣ	99
Қиссаи Харгӯши худсито	103
Қиссаи булҳавасӣ	105
Қиссаи чашмаҳое, ки дарё шуданд.....	108
Қиссаи ёри номувофиқ.....	110
Дар рӯзаки тобистон	120
Ду хурӯси кулангӣ.....	121

Убайд Рачаб

ҶОНИ БОБО

Муҳаррири ороиш *Ромиш Шералӣ*
Муҳаррири саҳифабандӣ *Меҳрӣ Саидова*

Ба матбаа 01.04.2016 супурда шуд.
Чопаш 14.04.2016 ба имзо расид.
Ҷузъи чопӣ 8,0. Андозаи 60x84 1/16.
Адади нашр 1000 нусха.

Муассисаи нашриявии «Адиб»-и
Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон
734018, ш. Душанбе, кӯчаи Н. Қаробоев 17а

Дар ҶДММ «Нашри мубориз» чоп шудааст.